

GRIP

Grootouders in Pleegzorg

Hey jongen

Na bijna 3 jaar bij ons gewoond te hebben ga je weg bij ons. De laatste 3 jaar waren een echte roller coaster 3 jaar waarin er mooie momenten zijn geweest maar ook mindere momenten. Je krijgt een nieuw plekje waar jij je droom moet gaan vullen. Een plekje waar gekeken gaat worden wat jij in de toekomst nodig hebt om uit te groeien tot een volwassen man. Wat ik enorm in jou waardere is je humor. Het is niet altijd makkelijk geweest maar jij had zelden of nooit slechte zin. Het helpend handje wat je graag vastak als er hulp nodig is. Je eigen willetje en je eigen mening, ook al konden we daar enorm door botsen. Het voor iedereen goed willen doen. Dit maakt jou tot de persoon die je bent. Een dubbel gevoel dat je weggaat. Aan de ene kant opgelucht dat ik je oma weer mag zijn en niet je opvoeder. Ik hoop dat jij nu ook de ondersteuning gaat krijgen die je nodig hebt om verder te groeien. Aan de andere kant ook verdrietig want ik ga je toch missen. Onthoud dat ook al ben je niet meer hier ik ga niet weg. Ik blijf je oma. De deur staat voor je open. We gaan zeker contact houden met elkaar. We moeten alleen kijken hoe we dat gaan doen. Misschien ben ik hard voor je geweest. Het is wel met de juiste bedoeling geweest. Zoek je plekje in de groep en groei verder tot een grote fantastische man.

Ik hou van jou
diefs
oma

GRIP

(Grootouders in Pleegzorg)

Op het moment dat kinderen uit huis worden geplaatst omdat het niet meer veilig en verantwoord is, zijn grootouders vaak de eerste personen die worden benaderd met de vraag om hun kleinkind in huis te nemen. Omdat het kind en de grootouders elkaar al kennen is de uithuisplaatsing minder ingrijpend voor het kind en kan het binnen de familie blijven.

De rol van een 'gewone' pleegouder is niet altijd even makkelijk. Buiten dat de kinderen vaak traumatische ervaringen hebben opgedaan die impact hebben op het zich ontwikkelende brein, heb je ook te maken met ouders en betrokken instanties die allemaal een visie hebben over wat goed is voor dit kind.

Voor pleeggrootouders komt daar bovenop dat gespannen relaties tussen hen en de ouders de stress kan vergroten. Pleeggrootouders moeten soms kiezen voor het belang van hun kleinkind, ook als dit betekent dat dit ten koste gaat van hun eigen kind. Dit is geen makkelijke keuze.

Ook moeten ze leren omgaan met hun rol die verandert. Pleeggrootouders verliezen hun positie als 'opa en oma'. Waar deze positie normaal gesproken draait om het verwennen van hun kleinkind en het brengen van leuke bezoeken, moeten pleeggrootouders nu de dagelijkse zorg en opvoeding van hun kleinkind opnemen.

Tot slot maken pleeggrootouders zich vaker zorgen over de toekomst. Ze vragen zich af wat er met hun kleinkind zal gebeuren en wie het zal opvoeden, als zij er niet meer zijn. Ze proberen zo lang mogelijk fit en gezond te blijven om er te zijn tot hun kleinkind volwassen is.

Wat zou jij doen als het om jouw kleinkind gaat?

Rachel Lemlijn

Werkzaam bij XONAR pleegzorg

Zuid-Limburg

Claudia en Boy

Claudia (1962) en Boy (1956)

Claudia: ik ben opgegroeid in Tilburg in een gezin van 4 kinderen. Ik heb twee broers en een zus. Mijn vader was een man met autistische trekken. hij is in 2017 overleden. Mijn moeder leeft nog. Ik heb ADHD met autistische trekken. Alles moet bij mij perfect zijn maar in mijn hoofd is het altijd super chaotisch. Mijn moeder was heel gelovig en is zich, toen wij nog kind waren, gaan verdiepen in de leer van Jehova's getuigen. Zij is daarna Jehova's getuige geworden. Mijn vader heeft meer tijd nodig gehad en is 6 jaar na mijn moeder Jehova's getuige geworden. Wij waren vrij om te kiezen wat we wilden en ik heb me laten dopen toen ik 16 jaar was. Toen was ik er aan toe om er bewust voor te kiezen. Ik heb Boy ontmoet bij een kring toen de Jehova's getuigen van Zuid-Nederland bijeen kwamen. Boy kwam naar me toe en vroeg of hij eens

bij me op bezoek mocht komen. Ik vond zijn vriend toen, eerlijk gezegd, veel leuker, maar die had al een vriendin. Boy is op bezoek gekomen, we werden verliefd en na 4 maanden verkering zijn we getrouwd. Ik was toen net 18 jaar geworden. Inmiddels zijn we al weer 41 jaar samen en nog steeds heel blij met elkaar.

Boy: ik ben opgegroeid in Schinveld in een gezin van 4 kinderen. Ik heb verder een prima jeugd gehad. Ik ben van thuis uit opgevoed met het geloof van Jehova's getuigen. Mijn vader is inmiddels 93 jaar en verblijft in een zorginstelling. Mijn moeder woont zelfstandig. Mijn broers, zus en ik zorgen samen voor onze ouders.

Claudia en ik hebben samen 2 kinderen gekregen: een dochter en een zoon. Onze dochter heeft ook autisme. Zij

“ *Al met al is het veel dat we op onze schouders dragen.* ”

heeft met haar vroegere partner een tweeling gekregen. De relatie met de partner ging al snel voorbij en hij verdween uit beeld. Toen de kinderen 4 jaar waren, is hun vader overleden. Later is onze dochter hertrouwd en met die man is ze nog steeds samen. Drie jaar geleden kreeg ze de diagnose progressieve MS. Ze kan niet meer verlopen nu en gebruikt een rollator en een rolstoel om zich buitenshuis te verplaatsen. Ze woont een paar huizen verderop in de straat en we hebben regelmatig contact.

De tweeling heeft ook diagnoses, de kleinzoon heeft autisme en zijn zus heeft ADHD met autistische trekken. Onze kleinzoon is bij zijn moeder blijven wonen, hij functioneert best goed. We begeleiden hem ook regelmatig als hij ergens naartoe moet of een gesprek heeft met een instantie. Onze kleindochter is bij ons komen wonen toen ze 8 of 9 jaar oud was, omdat het thuis niet meer ging.

Claudia: We hebben toen meteen gezegd dat ze bij ons kon komen wonen, maar ik wist wel dat ik dit niet alleen kon doen. Ik had hier professionele hulp bij nodig en zo werden wij officieel haar pleegouders. Naast de zorg voor de kleinkinderen en onze dochter, zorgen we ook nog voor onze zoon. Hij is inmiddels 35 jaar oud en woont in een appartementje op de benedenverdieping van ons huis. Onze zoon heeft ook autisme en kan psychotisch worden. Hij krijgt 7 dagen per week begeleiding van hulpverlening en zij zorgen dat hij een dagbesteding heeft. Met die begeleiding kan hij redelijk zelfstandig wonen, maar wij zijn altijd in huis om een oogje in het zeil te houden. Hij heeft een strak dagschema waarop elk uur staat vermeld wat hij moet doen. Als dat schema zou wegvallen, gaat het mis.

Ik zorg ook, samen met mijn zus, dat er voor mijn jongste broer die in Tilburg woont alles geregeld wordt rondom zorg en medicatie. Mijn broertje zit al een jaar lang in een psychose en hij is opgenomen. Ik ben de contactpersoon voor de hulpverlening. Ik heb veel telefonische gesprekken met hulpverlening en regelmatig rijden we naar Tilburg voor gesprekken. Mijn zus regelt zijn financiën. Al met al is het veel dat we op onze schouders dragen. We hadden gehoopt dat we nu in wat rustiger vaarwater terecht zouden komen, maar dat is niet het geval.

Onze kleindochter is in februari 2021 naar de gesloten jeugdzorg gegaan in Cadier en Keer. Hier thuis was ze niet meer te houden. Ze had woede-uitbarstingen en sloeg alles kort en klein. Alles wat op tafel stond, maaide ze op de grond. Toen we in onze kledingkast keken, zagen we dat ze al onze kleding kapot had geknipt. Een groot gedeelte van onze garderobe hebben we moeten vervangen. Onze auto had ze in elkaar getrapt.

Ze heeft een jaar in Cadier en Keer gezeten en toen is ze terug gekomen naar ons. Ze is daar ‘gereset’, het gaat nu goed met haar, ze is een stuk rustiger geworden. Op school doet ze het goed, ze wil de opleiding voor onderwijsassistent gaan doen. Ze is mee gegaan met ons op vakantie naar Spanje en dat vond ze heel fijn. Als we naar bijeenkomsten van de Jehova’s getuigen gaan, blijft ze thuis, onze kleinzoon gaat wel regelmatig mee. Iedereen heeft keuzevrijheid hierin. Niemand is verplicht om mee te doen, het geloof moet immers vanuit jezelf komen. En wij halen er in elk geval heel veel kracht uit om onze taak als mantelzorger en als pleeggrootouder goed vol te kunnen blijven houden.

Emmie en Loewie

Emmie (1960) en Loewie (1960)

Loewie: ik ben opgegroeid in een gezin van 5 kinderen waarvan ik de oudste ben. Ik kom uit een standaard gezin, we waren best hecht en ik heb goede herinneringen aan mijn jeugd. We hadden veel vrijheid van thuis uit. Mijn vader werkte in de bouw en mijn moeder was huisvrouw. Ik ben eerder getrouwd geweest met een vrouw met wie ik drie dochters heb. Inmiddels ben ik al bijna 30 jaar gescheiden en met mijn kinderen heb ik niet meer veel contact. Maar ze zijn altijd welkom om te komen.

Emmie: ik ben het enige kind van mijn ouders. Mijn vader was een Hongaar die in 1956 naar Nederland is gevlucht. Daar is hij getrouwd en toen ben ik geboren. In 1964 kregen mijn vader en ik een Nederlands paspoort. Mijn vader werkte eerst in de mijn en later als buschauffeur. Mijn moeder was huisvrouw, zij was erg lief en zorgzaam.

Aan mijn vader heb ik niet zo'n goede herinneringen. Hij was alcoholist en sloeg mijn moeder en mij als hij gedronken had. Mijn ouders woonden in hetzelfde huis als mijn grootouders. Mijn ouders op de benedenverdieping en mijn grootouders boven. Ik was altijd bij mijn grootouders tot mijn 8e jaar. Toen werd het huis verkocht en ging ik met mijn ouders ergens anders wonen. Toen ik 18 jaar werd ging ik het huis uit. Ik wilde bewust geen kinderen krijgen door de manier waarop ik door mijn vader behandeld was. Maar ik had een maatschappelijk werker met wie ik veel over vroeger kon praten en zo heb ik alles kunnen verwerken. Toen ik 23 jaar was, werd mijn zoon geboren. Met hem heb ik het bewust anders gedaan dan hoe ik zelf ben opgevoed. Mijn zoon was het oogappeltje van mijn moeder; met mijn vader had ik toen al geen contact meer. Ik heb mijn zoon grotendeels alleen opgevoed omdat de relatie met zijn vader geen stand hield.

Toen mijn zoon 2 jaar was, is hij door een ander kind van de trap af geduwd en is hij beneden aan de trap tegen een fiets aangevallen. Een pin van de fiets is daarbij in zijn hoofd gedrongen. Hij is hersteld maar er is mogelijk wel hersenschade ontstaan. Mijn zoon heeft op het speciaal onderwijs gezeten en werd automonteur, maar het lukte hem niet om werk te vinden waarbij ze rekening hielden met zijn beperkingen. Het plannen en overzicht houden lukt hem moeilijk. Ook het betalen van rekeningen of contact onderhouden met instanties vind hij lastig. Dit doe ik voor hem.

Mijn zoon heeft met zijn partner drie dochters gekregen. Er waren veel problemen in hun relatie en de moeder had veel persoonlijke problemen. Een paar jaar geleden zijn ze uit elkaar gegaan. Wij hebben de oudste kleindochter al vanaf dat ze een baby was altijd opgevangen thuis. Soms een weekend, soms meerdere weken. Ongeveer een jaar geleden, toen ze 12 was, is ze weggelopen bij haar moeder en bij haar vader gaan wonen. Echter, toen de twee jongste kleinkinderen ook uit huis werden geplaatst en bij hun vader gingen wonen, werd het daar te druk voor haar en is ze bij ons komen wonen. Wij zijn nu officieel haar pleegouders. Ze is tot rust gekomen bij ons, ik praat heel veel met haar en ze begint steeds opener te worden over wat er thuis allemaal is gebeurd.

Mijn man is erg zorgzaam. Als hij weg gaat, komt hij altijd terug met een klein cadeautje of snoep voor de kleinkinderen. Hij heeft de slaapkamer van onze kleindochter helemaal opgeknapt en ik heb hem samen met haar ingericht als tienerkamer.

Mijn zoon zorgt inmiddels al bijna een jaar voor zijn twee jongste dochters. Dit doet hij goed. Om hem te helpen, vangen wij die twee meiden elk weekend op zodat hij kan bijkomen. Met hun moeder hebben de kinderen af en toe contact.

Ik lijk veel op mijn eigen moeder, ik pieker soms nog over vroeger en denk dan aan wat kinderen soms wordt aangedaan. Diezelfde zorgen heb ik nu soms over mijn kleinkinderen, maar ik ben een positief ingesteld mens en probeer altijd overal het beste van te maken. Ik vind het nu vooral belangrijk om rust, warmte en gezelligheid te bieden aan mijn kleindochter. En ze mag hier blijven wonen tot ze volwassen is. Haar ouders hebben hiermee ingestemd en dat heeft haar veel rust gebracht. Nu kan ze zich concentreren op haar eigen toekomst en op het volgen van een goede opleiding. Ik geef haar veel complimenten en zeg dat ik trots op haar ben.

Annie

Annie (1951)

Mijn ex-man en ik hebben samen een zoon gekregen. Uit het eerste huwelijk van mijn zoon heb ik 3 kleinkinderen en 5 achterkleinkinderen gekregen. Mijn zoon is getrouwd met een Braziliaanse vrouw, die met haar twee zonen naar Nederland is gekomen en met mijn zoon nog een dochtertje heeft gekregen. Voor die kleindochter zorg

ik inmiddels al zo'n jaar of vijf. Zij woonde met haar ouders en twee halfbroers vlakbij en kwam op een dag naar me toe omdat ze honger had en bij mij wilde zijn. Haar ouders waren door hun middelengebruik niet in staat om voor de kinderen te zorgen. Ze was toen zeven jaar. Diezelfde dag zijn de drie kinderen uit huis geplaatst, omdat er al langer zorgen waren.

liefste oma ik wil
even zeggen dat ik
super veel van je
hou en dat je
echt me alles
Bent kan niet zonder
je leven Love you
alder Beste oma
XX

De twee jongens wonen nu al enkele jaren in een woongroep en mijn kleindochter is bij mij gebleven. Ze heeft onder toezicht gestaan van Bureau Jeugdzorg en toen duidelijk werd dat ze niet meer bij haar ouders kon gaan wonen, is door de Rechtbank de voogdij overgedragen aan mij. Daar was ik heel blij mee, dat betekent dat ik nu zelf de beslissingen over haar mag nemen en

niet meer alles aan iemand anders hoeft te vragen. Dat heeft ons beiden rust gebracht.

Ik vraag haar regelmatig of ze haar moeder wil bezoeken, maar ze wil dit niet. Haar vader ziet ze wel regelmatig, die woont bij mij in de straat.

Omdat ik al jarenlang lichamelijke klachten heb, ben ik bezig met een traject om gezonder te worden, af te vallen en meer te bewegen. Ik wil zo lang als mogelijk gezond blijven om voor haar te kunnen zorgen. Ze is nu 11 jaar en zegt dat ze niet wil dat er met mij iets gebeurt, want dan heeft ze niemand meer. Ze is bang om alleen achter te blijven. Dat motiveert mij enorm om gezonder te leven.

Ik weet dat er wel een oplossing komt en dat een van haar volwassen halfzussen haar wel zullen opvangen, maar aan mij is ze nu eenmaal goed gehecht. We doen alles met z'n tweeën en we hebben het rustig en fijn samen.

Jana

Jana (1970)

Ik ben moeder van 4 volwassen kinderen en oma van 5 kleinkinderen. Mijn oudste kleindochter woont al vanaf haar geboorte bij mij. De eerste jaren samen met haar ouders maar toen zij een eigen woning kregen is ze niet mee verhuisd. Ze was te gehecht aan mij en wilde bij 'mamie' blijven, zoals ze mij noemt.

Ik zie mijn kinderen en kleinkinderen bijna elke dag. Het is hier de zoete inval. Ik woon op een kampje en de deur staat hier altijd open. Elke dag komen burens en familie binnen lopen om koffie te drinken en om te kijken hoe het met iedereen gaat. Mijn kleindochter houdt van die gezellige drukte in huis.

Met haar moeder heeft ze meer een zussen-band dan een moeder-dochter band. Dat komt waarschijnlijk omdat ik altijd haar opvoeder ben geweest en ze mij als haar moeder beschouwt. Af en toe gaat ze bij haar vader op bezoek, maar het liefst wil ze eigenlijk bij mij blijven. Mijn kleindochter heeft nog een zusje dat hulpbehoevend is. Deze zorg is heel zwaar voor mijn dochter. Daarom is het ook goed dat de oudste kleindochter bij mij is gebleven, dan heeft mijn dochter haar handen vrij voor de jongste.

Ik ben zelf opgegroeid in een gezin met 7 kinderen en 2 nichtjes die bij ons woonden omdat hun moeder overleden was. Omdat we Sinti zijn, reisden mijn ouders met

“Mijn grootste wens is om samen met de hele familie ergens te wonen op een kamp.”

het gezin altijd rond in binnen- en buitenland en daardoor heb ik de basisschool niet afgemaakt. Lezen en schrijven is moeilijk voor mij, maar ik krijg ondersteuning bij het regelen van al mijn zaken en administratie.

We werden heel vrij opgevoed. Ik voel nog steeds de kriebels om op reis te gaan. Mijn grootste wens is om samen met de hele familie ergens te wonen op een kamp. Een keer per jaar met Pinksteren is er voor alle Sinti in Europa een grote bijeenkomst ergens in het buitenland. De vrouwen koken dan samen en de mannen spelen gitaar. Er wordt feest gevierd en samen gegeten en gedanst.

Ik ben nu officieel pleegouder geworden van mijn kleindochter. Hierdoor krijg ik begeleiding en een vergoeding, waardoor ik nog beter voor haar kan zorgen. Ze kan hier gewoon blijven wonen tot ze volwassen is, maar soms is ze bang en vraagt ze wat er met haar gaat gebeuren als ik dood zou gaan. Ik probeer dan zo eerlijk mogelijk antwoord te geven en vertel dat er in de familie heel veel mensen zijn die dan voor haar zullen zorgen. Dan is ze weer enigszins gerustgesteld.

Carla

Carla (1959)

Ik ben opgegroeid in een gezin met 8 kinderen, waarvan 1 broertje al was overleden voordat ik geboren was. We waren met 2 jongens en 5 meisjes waarvan ik de op een na jongste was. Mijn vader werkte in de mijn, mijn moeder was huisvrouw. Het was een warm gezin, mijn vader was wat losser en maakte veel grapjes, mijn moeder was strenger. Mijn ouders hebben altijd veel met de kinderen ondernomen, we gingen op vakantie of met de brommer op zondag 'toeren'. Ik kijk met goede herinneringen terug op mijn kindertijd.

Ik heb 4 kinderen, twee zonen en twee dochters. Ik ben 2x getrouwd geweest met de vader van mijn kinderen. Het was geen goed huwelijk, mijn man dronk veel en mishandelde mij waar de kinderen bij waren. Ik ben uiteindelijk 2x van hem gescheiden en in 1989 opnieuw getrouwd met een man die mij ook mishandelde en mij wilde controleren. Dit huwelijk heeft nog geen jaar geduurd en toen ben ik bij hem weg gegaan. Ik was er zo klaar mee.

Voor mij hoefde dat niet meer. Ik heb nu al meer dan 20 jaar een vriend. We wonen apart maar hij is elke dag hier. Voor al mijn kleinkinderen is hij hun opa. De kinderen zijn allemaal gek op hem en hij onderneemt wekelijks iets met hen of ze blijven bij hem logeren. Hij is een bescheiden en rustige man die een grote steun is voor mij, mijn kinderen en mijn kleinkinderen. Hij doet alles voor ons.

In 2012 zijn mijn twee oudste kleinkinderen bij me komen wonen na een incident waarbij mijn dochter met de kinderen door haar toenmalige vriend langs de snelweg uit de auto werden gezet. Er waren al langer zorgen over deze man en over het milieu waarin hij zich begaf. Ik ben de kinderen daar gaan ophalen en zij zijn bij mij gebleven met goedkeuring van mijn dochter. Zodoende kreeg zij de tijd om haar relatie te verbreken en haar leven weer op orde te krijgen. Mijn dochter woont een paar huizen verder dus de kinderen konden bij hun moeder op bezoek gaan als zij dat wilden. Dit verliep prima. Deze plaatsing heeft 7 jaar geduurd. In 2019 zijn ze weer thuis gaan wo-

“Als ik over mijn kleinkinderen praat, raak ik niet uitgepraat.”

nen, in de periode daarvoor hebben we dit langzaamaan opgebouwd. Het gaat nu goed met mijn dochter en de kleinkinderen. De kleinzoon heeft onlangs zijn rijbewijs gehaald. Ik zie ze nog elke dag, de deur staat hier altijd open en ze komen hier gewoon binnen lopen om even ‘hoi’ te zeggen of zich even door oma te laten verwennen met iets lekkers. Ik ben erg trots op ze.

In dezelfde periode in 2019 toen de twee oudste kleinkinderen weer bij hun moeder gingen wonen, ontstonden er problemen bij mijn jongste zoon en zijn vriendin. Zij hadden net een baby gekregen en de vriendin van mijn zoon had nog een tweeling, twee meisjes van destijds 9 jaar. Er waren veel zorgen over dit gezin en er kwam een gesprek met de gemeente. Daar ben ik bij aangesloten op vraag van mijn zoon. De gemeente stelde dat de kinderen uit huis moesten worden geplaatst en dat ze naar een pleeggezin moesten. Ik heb toen gezegd dat ze met mij mee gingen, geen haar op mijn hoofd die er aan dacht dat ze naar een vreemd pleeggezin moesten gaan. De medewerker van de gemeente twijfelde, maar ik heb gezegd: ‘bel mijn pleegzorgbegeleider maar, die kent mij al jaren en die zal je zeggen dat ik al pleegmoeder ben geweest voor mijn twee andere kleinkinderen’. Zo gebeurde het dat ik de twee meisjes in huis nam, samen met hun pasgeboren halfbroertje. De meisjes zijn niet mijn biologische kleinkinderen, maar dat maakt voor mij geen verschil.

De baby had natuurlijk veel verzorging nodig, met de ouders was afgesproken dat zij elke dag bij mij thuis kwamen om de baby te verzorgen. Ik moest er dan wel bij blijven om toezicht te houden. Uiteindelijk kwam de meeste zorg toch bij mij te liggen, maar dat vond ik niet erg. De jongste is nu drie jaar en dit is zijn thuis. Hij is aan mij gehecht, hij ziet mij als zijn moeder ook al laat ik hem oma zeggen. Op zaterdag gaat hij een paar uur op bezoek bij zijn ouders. Hij komt dan altijd een beetje boos terug en zegt tegen mij: “jij hebt mij weggedaan”. Ik leg hem dan uit dat ik hem niet weg doe, want ik kom hem toch altijd weer ophalen. Ik denk dat hij toch een beetje verlatingsangst heeft ontwikkeld.

Ik ben de hele dag bezig met mijn kleinkinderen. Mijn tweede dochter heeft ook twee kinderen die hier graag over de vloer komen. In de vakanties ga ik naar de camping waar ik een caravan heb staan, dan gaan de kleinkinderen ook allemaal mee. Ik geniet daar van. In de zomer ben ik gewoon 6 weken met ze op de camping. Op deze camping kwam ik al met mijn ouders toen ik zelf nog klein was. Ik ben daar opgegroeid en ik vind het fijn om de kleinkinderen dat gevoel ook mee te geven.

Opa komt elke dag langs op de camping om mee te eten, maar hij blijft niet slapen, dat is hem te druk en hij moet bovendien voor zijn duiven zorgen.

Als ik over mijn kleinkinderen praat, raak ik niet uitgepraat. Als ik zie hoe de tweeling in die paar jaar tijd is gegroeid, dat vind ik echt fantastisch. Ze waren gewend om thuis het huishouden te doen. Toen ze bij mij kwamen wonen, mocht ik van de hulpverlening ze de eerste tijd geen taakjes in huis laten doen. Ze moesten weer leren om kind te zijn en te leren spelen. Nu zijn ze 13 en vind ik dat ik ze wel mag vragen om af en toe mee te helpen met de afwas. De meisjes doen het goed op school en ik ben er trots op dat ze hun mening durven zeggen en dat ze zich veilig genoeg voelen om naar mij uit te spreken dat ze het ergens niet mee eens zijn.

Op woensdagmiddag gaan ze op bezoek bij hun ouders en dan heb ik een middag vrij. Dan vind ik het fijn om bij mijn broer op bezoek te gaan en wat te winkelen. Op die manier kan ik het volhouden, want de jongste is pas 3 jaar en zal nog heel wat jaren bij me blijven tot hij volwassen is. Mocht er met mij iets gebeuren, weet ik zeker dat een van mijn dochters de kinderen in huis zal nemen, maar ze zullen zeker niet naar vreemden gaan.

Cristina en Coen

Cristina (1966) en Coen (1966)

Cristina: ik ben in Portugal geboren en opgegroeid. Mijn vader verliet ons gezin (mijn moeder, mijn zusje en ik) toen ik 6 jaar oud was. Hij ging naar Nederland en kreeg daar een nieuw gezin. Later, toen mijn zusje en ik jongvolwassen waren, zijn we ook naar Nederland gekomen. Mijn vader woont nu dichtbij maar ik heb geen contact meer met hem. Met mijn demente moeder in Portugal ook niet meer. Met mijn zus heb ik dagelijks contact.

Zo'n 30 jaar geleden leerde ik Coen kennen, we hebben samen 1 dochter gekregen. Zij was altijd een lieve meid, maar in de puberteit begonnen de problemen. Zij kwam in aanraking met loverboys. Coen is haar toen gaan weghalen in Eindhoven nadat we haar gedurende 3 weken niet konden vinden. Dit was een verschrikkelijk moeilijke periode.

In de jaren daarna ben ik regelmatig geïnterviewd voor tijdschriften en tv programma's over de gevolgen van de

loverboy-praktijken, omdat er in die periode steeds meer aandacht voor kwam. Door steeds weer mijn verhaal te vertellen, heeft dat voor mij therapeutisch gewerkt. Onze dochter heeft een dochtertje gekregen in 2017. De eerste tijd hebben ze bij ons ingewoond, later is ze op zichzelf gaan wonen met haar kind. Ze woont in dezelfde wijk, om de hoek.

Ik had al langer zorgen over hoe er voor het kind werd gezorgd, maar in maart 2021 heb ik een melding gemaakt bij Veilig Thuis, naar aanleiding van een incident. Daarna is de bal gaan rollen en is ze via de Kinderrechter bij ons geplaatst. Ik heb tegen Coen gezegd: "ik ga voor ons kleindochtertje zorgen, als jij dat niet wilt, heb ik daar alle begrip voor, maar dan ga ik alleen met haar verder". De gedachte dat ze naar een onbekend pleeggezin moest gaan, vond ik ondraaglijk. Coen heeft er een dag over nagedacht en toen ingestemd om het samen te gaan doen. Hij vond het lastig om op onze leeftijd nog een klein kind op te gaan voeden, maar heeft zich daar bij neergelegd.

Onze lieve Heer geeft ons de kracht
in mijn dochter we houden zo van elkaar
Hoop dat ze tot inkeer komt en dat we gezond
mogen blijven we hebben een klein dochter
voor te verzorgen Hoop op onze lieve Heer
en vader Karel Houben dat we gezond
mogen blijven uit on

H. v u vader Karel
klein Heer Jezus

De relatie met mijn dochter blijft onder spanning staan en ik heb er veel verdriet van als ik zie hoe het met haar gaat, maar ik moet mezelf en mijn kleindochter hierin beschermen en dat kleine meisje staat nu op de eerste plaats. Ik ben zelfs gestopt met werken omdat ik dat niet meer kon combineren met de zorg voor onze kleindochter. De hele dag met zo'n klein kind bezig zijn is vermoeiend, zeker op onze leeftijd. Ik ben altijd blij als ze 's avonds in bed ligt en ik even op adem kan komen.

Coen: Ik komt uit een gezin van 6 kinderen, toen mijn ouders gingen scheiden wilde mijn moeder mij en mijn jongere broertje in een internaat stoppen. Gelukkig is dat niet doorgegaan, maar het gevoel van afwijzing heeft me toch een 'knak' gegeven. Toen ik 16 was ben ik uit huis gegaan en heb ik een periode flink gedronken, net als mijn ouders. Dit zit wel in onze familie.

Doordat ik Cristina leerde kennen, ben ik in rustiger vaarwater gekomen. Ik heb veel bewondering voor haar, zij is mijn rots in de branding. Zonder haar ben ik nergens. Als zij er niet meer zou zijn om voor onze kleindochter te zorgen, dan kan ik dat niet alleen. Dan moet er een andere oplossing komen. Ik ben gelovig en bid regelmatig dat we nog lang genoeg gezond mogen blijven om deze

opdracht goed te volbrengen. Ik hoop met heel mijn hart dat mijn dochter andere keuzes gaat maken en dat ze zelf weer voor haar kind kan zorgen, maar ik vrees ervoor. We hebben nu drie petten op die steeds wisselen. De pet van opa en oma, de pet van opvoeder en de pet van vader en moeder van onze dochter. Uiteindelijk is de rol van opvoeder voor onze kleindochter het belangrijkste, ook als dit ten koste gaat van de andere twee petten. Vanuit pleegzorg wordt ook van ons verwacht dat we haar opvoeden en dat we niet alleen maar opa en oma zijn en leuke dingen doen en haar verwennen. De opvoeding nu is ook anders dan toen wij klein waren. Nu worden kinderen veel meer beschermd opgevoed. Wij zijn daarnaast toch nog wat ouderwets en vinden regels, goede normen en waarden belangrijk.

Soms horen we verhalen van de mensen uit de buurt, die kennen ons en onze dochter natuurlijk. Ze hebben dan iets gehoord en willen dat aan ons kwijt, dat vind ik wel eens lastig. Ik wil er niet te veel over vertellen aan anderen. We krijgen gelukkig veel opmerkingen van anderen terug dat ons kleinkind er zo goed verzorgd bij loopt, dat ze zo vrolijk en lief is en dat ze zo vooruit is gegaan. Daar doen we het voor.

André en Ellie

André (1951) en Ellie (1961)

André: Ik ben in Brabant opgegroeid in een gezin van drie kinderen, ik was de oudste. Mijn vader was een harde werker, hij had een eigen bedrijf in zandwagens. Mijn moeder was lief en zorgzaam. Ik kijk met goede herinneringen terug naar mijn kindertijd. Als kind werd ik veel gepest op school. Ik wilde zelf niet pesten dus daardoor werd ik gepest. Daardoor werd ik onzeker en kreeg een laag zelfbeeld. Als kind vond ik het fijn om bij mijn opa en oma te gaan logeren. Hier kreeg ik veel aandacht en we maakten uitstapjes naar musea. Ik ben twee keer getrouwd geweest. Het eerste huwelijk heeft maar kort geduurd. In het tweede huwelijk zijn drie zonen geboren. We hebben geen echte problemen gehad met hun opvoeding, ook niet na de scheiding. De middelste zoon heeft autisme, maar hij functioneert naar zijn doen goed. De kinderen werden consequent opgevoed, mijn ex-vrouw was daarin consequenter dan ik. We hadden co-ouderschap en konden goed met elkaar samenwerken. De verjaardagen werden in het begin samen gevierd, later

apart. Mijn kinderen wonen inmiddels zelfstandig en hebben hun eigen gezin en werk. Met alle drie heb ik een goed contact. Een aantal keren per jaar komen ze naar Zuid-Limburg en dan blijven ze logeren. Ik ben inmiddels boven de zeventig maar ik ben pas recent gestopt met werken, ik had een bedrijf in tuinaanleg.

Ellie: Ik was de jongste van een groot gezin. Ik heb nog zes broers en zussen. Mijn vader was een harde werker, maar ook een gevoelsmens, heel behulpzaam en een lieve man. Mijn moeder heeft de oorlog meegemaakt, zij kon hierdoor moeilijk haar emoties tonen. We hadden een druk gezin, de oudere kinderen waren al het huis uit toen ik opgroeide. De jongens kregen meer vrijheid terwijl de meisjes moesten werken. Ik heb een leuke jeugd gehad, met veel vriendinnen. Toen ik achttien was, werd ik zwanger. De relatie met de vader werd al tijdens de zwangerschap verbroken. Toen mijn zoontje een jaar was, kreeg ik een nieuwe vriend, waarmee ik later ben getrouwd. Met deze man kreeg ik een dochter en een zoon.

In 1992 zijn we uit elkaar gegaan.

Mijn oudste zoon was twaalf toen hij te horen kreeg dat zijn stiefvader niet zijn echte vader was. Mijn zoon heeft nooit een goede band met zijn stiefvader gehad. Met hem heb ik problemen gehad in de opvoeding. Hij heeft een tijd bij zijn oma gewoond en later in een internaat. Daarna weer even thuis en daarna is hij op kamertraining gegaan. Nu woont hij zelfstandig met begeleiding. Door zijn psychische problemen kan hij niet werken en zit hij de hele dag thuis.

Met mijn andere twee kinderen heb ik ook problemen gehad, mijn jongste zoon zat op de Lomschool, hij was erg beïnvloedbaar en kreeg verkeerde vrienden. Toen ik al samen was met André (sinds 2002) heeft mijn zoon bij hem in het bedrijf gewerkt, maar het ging mis omdat hij leugens vertelde, ook over mij. André heeft toen tegen hem gezegd dat hij even niet hoefde te komen werken. Helaas hebben we sindsdien geen contact meer met hem gekregen.

Mijn dochter werd op haar veertiende op school misbruikt door een oudere medeleerling. Daar heeft ze traumatische klachten aan overgehouden waarvoor ze is behandeld. Ze heeft later een relatie gehad met een man die haar erg controleerde. Nu deze relatie verbroken is, gaat het weer beter met haar.

Mijn oudste zoon kreeg in 2006 een dochter met een vrouw afkomstig uit het noordoosten van het land. Meteen vanaf de geboorte hebben wij zorgen gehad over dit kind. Beide ouders zijn bekend met psychiatrische problematiek. Haar moeder verhuisde terug naar haar geboorteplaats en nam mijn kleindochter mee. Mijn zoon bleef in het zuiden wonen. We hebben al die jaren geprobeerd om contact met haar te houden, in de weekenden en vakanties gingen we haar halen en kwam ze bij ons logeren. In haar thuissituatie werd ze verwaarloosd, we hebben hierover meerdere meldingen gemaakt. Ik kan je enorm veel triestige verhalen hierover vertellen.

Toen onze kleindochter een puber werd, heeft ze zelf gevraagd of ze bij opa en oma mocht gaan wonen. Later trok ze dit weer in, maar enkele maanden later gaf ze bij haar gezinsvoogd aan dat ze toch uit huis wilde en naar ons wilde komen. En zo is het gebeurd dat zij inmiddels sinds februari 2021 bij ons woont. Wij kregen een verwaarloosd 15-jarig kind, een kind dat niet wist hoe het zich moest verzorgen, niet naar school ging en al helemaal niet wilde fietsen naar school, geen leuke kleren wilde dragen en alleen maar op haar kamer zat te gamen. Een kind dat nog nooit een verjaardag had gevierd en een kind dat niet wist hoe ze vrienden moest maken en houden.

Ze was boos en opstandig naar ons en ze sneed in haar armen en heeft mij een paar keer geslagen. André is bang geweest dat hij zijn zelfcontrole zou verliezen en haar een klap zou terug geven. Dat is gelukkig nooit gebeurd. Als de emoties te hoog opliepen, gingen we even weg, naar buiten met de hond wandelen of ergens naartoe.

We hebben veel hulp gehad om te leren omgaan met dit gedrag. We leerden om iets meer afstand te nemen, niet te dicht bij haar te komen en niet overal de discussie over aan te gaan. We hebben steeds begrip getoond voor de achterliggende redenen van dit gedrag. We zijn er bijna zelf aan onderdoor gegaan, waren doodmoe en kregen steeds meer ruzie met elkaar.

De gezinsvoogd heeft medio 2022 de knoop doorgehakt en besloten dat ze beter in een woongroep kan gaan wonen. Hiermee wil ze voorkomen dat het hier mis gaat en dat ze vanuit een crisissituatie weg moet bij ons. Dan zou mogelijk het contact verbroken worden en dan heeft ze niemand meer. De opvoedingsverantwoordelijkheid ligt nu in de groep, zodat wij niet meer elke dag escalaties met haar hebben. Bij ons mag ze dan in de weekenden en vakanties komen, waardoor wij weer terug kunnen gaan naar de opa en oma-rol. Verder blijven we met haar naar de therapie gaan en zitten we bij schoolgesprekken en andere evaluatiegesprekken. Want wij zullen altijd van haar blijven houden en haar zeker niet laten vallen.

Miranda en Karl

Miranda (1964) en Karl (1963)

Karl: ik ben opgegroeid in een gezin met een jongere broer. Mijn vader was werkzaam in de stoffeerdensbranche en mijn moeder was huisvrouw.

Ik heb een goede jeugd gehad en heb altijd een goed contact met mijn ouders en mijn broer gehad. Mijn vader is eind 2022 overleden.

Miranda: ik ben opgegroeid in een gezin met een oudere zus en broer. Mijn moeder en oudste zus zijn overleden. Mijn vader was werkzaam in de bouw en mijn moeder was huisvrouw.

Ik kijk terug naar mijn jeugd met goede herinneringen. In 1987 hebben wij elkaar leren kennen en we zijn nog

steeds gelukkig samen. We doen zoveel mogelijk samen en lossen alles met zijn tweeën op. We zijn een team en goed op elkaar ingesteld.

We hebben twee kinderen gekregen: een dochter en een zoon. Onze dochter heeft twee relaties gehad waarbij huiselijk geweld speelde, ook richting haar twee zoon-tjes. We hebben haar na de eerste relatiebreuk geholpen om een nieuwe woning voor haar en de jongens in te richten, maar toen hetzelfde speelde in haar volgende relatie zijn de jongens uit huis geplaatst door instanties. Karl: ik zal de dag nooit vergeten dat we een telefoontje kregen van een instantie waarin ze zeiden dat de jongens direct uit huis werden geplaatst en dat ze aan het

“ *Wij zijn er vooral om de jongens rust, veiligheid en een goede opvoeding te geven.* ”

zoeken waren naar een crisisopvangplek. Ik heb gezegd dat ik er binnen 5 minuten zou zijn en dat was ik ook. Ik heb ze meegenomen naar huis, met toestemming van onze dochter en de instanties en ze zijn nooit meer weggegaan. Het zou in eerste instantie tijdelijk zijn, maar al snel werd duidelijk dat ze niet meer terug gingen. De jongens waren 8 en 7 jaar toen ze bij ons kwamen wonen. Inmiddels zijn we bijna 5 jaar verder en zit de oudste op de middelbare school en gaat de jongste volgend jaar deze overstap maken. De jongens hebben zich goed ontwikkeld, ze hebben traumatherapie gehad en ze weten dat ze bij ons verder zullen opgroeien, iets waar ze heel blij mee zijn en wat rust heeft gebracht in hun hoofden.

Het feit dat de jongens bij ons waren en we ons niet meer elke dag zorgen hoefden te maken over hen, heeft ons persoonlijk ook veel rust gebracht. We zijn onze dochter wel blijven steunen, maar uiteindelijk moest zij zelf haar leven weer op de rit krijgen. Wij zijn er vooral om de jongens rust, veiligheid en een goede opvoeding te geven.

Nadat ze meer dan vier jaar bij ons woonden, heeft de Kinderrechter de voogdij van Bureau Jeugdzorg aan ons overgedragen. Ook dat heeft rust gebracht omdat we nu zelf beslissingen kunnen nemen en geen toestemming meer hoeven te vragen aan derden. Ook onze dochter heeft inmiddels vrede met de situatie en geaccepteerd dat de jongens bij ons opgroeien. De jongens willen nu ook graag onze achternaam overnemen, omdat ze met hun vader nooit meer contact hebben gehad. Dit is de volgende stap die we gaan nemen.

Karl: ik ben in de voetstappen van mijn vader getreden en ben werkzaam als projectmanager bij een bedrijf voor woningstofferij. Miranda gaat s' ochtends heel vroeg de deur uit om te werken en ik blijf dan thuis om te zorgen dat de jongens naar school vertrekken. 's Middags is Miranda thuis en kan ik langer doorwerken. Met zijn tweetjes hebben we inmiddels onze draai gevonden en

de jongens worden natuurlijk ook groter en zelfstandiger. Onze dochter heeft inmiddels een nieuwe relatie en heeft nog een zoontje gekregen, die we ook regelmatig zien. Het gaat nu goed tussen ons en haar. Alles heeft zijn plekje gekregen en we hebben er op dit moment vertrouwen in dat het goed gaat met de kleine jongen.

We zullen er alles aan doen om onze kleinzonen een zo goed mogelijke toekomst te geven. We voeden ze op met onze waarden en normen, zoals respectvol en beleefd zijn, goed je best doen en eerlijk zijn. We hopen dat ze ondanks hun moeilijke start goed terecht gaan komen. Daar doen we het voor.

Jo

Jo (1958)

Eind 2018 heb ik mijn kleindochter in huis genomen, zij was toen 16 jaar en woonde samen met haar moeder en broertje 200 meter verderop bij mij in het dorp. Door de problematiek van mijn dochter en de diagnose van haar broertje werd er een grote stempel op het gezin gedrukt, waarbij mijn kleindochter vaak het gevoel had dat ze te kort gedaan werd en dat ze taken moest doen die eigenlijk bij haar moeder hoorden te liggen. Ook kreeg ze steeds meer last van de keuzes die haar moeder maakte. Omdat ze al vanaf haar geboorte veel bij mij en mijn (inmiddels overleden) vrouw was, heb ik haar aangeboden dat ze ook bij mij kon komen wonen. Hierdoor kreeg ze meer rust in haar hoofd en kon ze aan haar opleiding en zelfstandigheid werken. Inmiddels zijn we een paar jaren

verder en gaat het heel goed met haar. Ze heeft nu haar opleiding Helpende Plus afgerond en gaat verder naar de opleiding Verzorgende IG, die ze gaat doen in combinatie met werken. Ook is ze bezig met het halen van haar rijbewijs.

Af en toe komen er vriendinnen bij haar logeren en dan heb ik altijd een slechte nachtrust vanwege het gekwebbel dat uit haar slaapkamer komt, vaak tot diep in de nacht. Maar eigenlijk vind ik dat niet zo erg.

Ik ben erg trots op haar. Ze doet het goed. Toen ze nog bij haar moeder woonde, werd ze gepest op school omdat ze niet goed verzorgd was en in oude kleren rondliep. Vanaf het moment dat ze bij mij kwam wonen, hebben we nieuwe kleren en schoenen en leuke schoolspullen gehaald

en heeft ze geleerd zichzelf beter te verzorgen. Ik ben ook meteen naar school gegaan om te praten over het pesten. Daarna was het pesten gelukkig ook meteen afgelopen.

Haar broertje is inmiddels ook uit huis geplaatst en woont in een beschermde opvang. Ik ben zijn contactpersoon. Als zijn groepsleiding vragen heeft of als er iets geregeld moet worden, dan bellen ze mij. Hij komt regelmatig in het weekend logeren. Dan zit ik met mijn twee kleinkinderen op de bank en dan

denk ik soms als ik naar ze kijk: “Wat ben ik toch een rijk mens”. Mijn kleinkinderen zijn mijn alles voor me, daar mag niets aan komen. Dan offer ik liever mezelf nog op. Als weduwnaar en als opa ben ik natuurlijk niet de meest geschikte persoon om met haar over vrouwenzaken te praten. Als er iets speelt, dan bel ik de pleegzorg begeleider die dan met haar op een terrasje gaat zitten om te praten. Zelf hoef ik daar dan niet bij te zijn. Daarna krijg ik tips over hoe ik het beste met bepaalde zaken om kan gaan.

Drie jaar geleden kreeg ik leukemie, maar dan de goedaardige vorm. Deze is goed te behandelen. Natuurlijk maak ik me daar zorgen over en hoop ik dat het allemaal goed blijft gaan. Ik realiseer me heel goed dat het zomaar ineens afgelopen kan zijn. Mijn vrouw Anita is in 2016 overleden na een kort ziekbed. Dat gemis voel ik nog steeds.

Om afleiding te hebben en omdat ik niet kan stilzitten ben ik na de dood van mijn vrouw altijd druk bezig geweest. Ik ben als vrijwilliger actief bij Veilig Verkeer Nederland. Zo geef ik al vele jaren dode hoek-lessen aan kinderen uit groep 7/8 van de basisschool. Ik neem dan een vrachtwagen mee en laat de kinderen zelf in de cabine achter het stuur zitten terwijl een klasgenootje in de dode hoek gaat staan. Dan vraag ik aan het kind achter het stuur: kijk eens in de spiegel, zie je iemand staan? “Nee, er staat niemand”. Ik laat ze dan de deur openmaken en naar buiten kijken en dan zijn ze verbaasd dat er wel een kind naast de vrachtwagen staat. Ik ben er van overtuigd dat ze door het zelf te ervaren er veel meer van leren dan wanneer ik het hen vertel.

Ik ben ook een fervent autosportliefhebber. Ik ga alle circuits en wedstrijden af in de omringende landen: Nürburgring, Spa-Francorchamps, Zolder of Zandvoort. Ik volg Max Verstappen al vanaf dat hij jong was, toen al zag ik dat hij een natuurtalent had voor het racen. Ik krijg er nog kippenvel van als ik daaraan denk. In de toekomst willen ze met elektrische raceauto's gaan rijden, maar dat vind ik echt niks. Je moet echt dat gebrul van die motoren horen, dat is juist de kick er van.

Mijn kleindochter en ik praten veel met elkaar, ik vind het belangrijk dat alles open en eerlijk met elkaar besproken kan worden. Ik vraag haar regelmatig: “hoe vind je het nu hier?” of “zou je niet toch liever bij mama wonen?”. Maar dan geeft ze heel duidelijk aan dat ze bij haar moeder nooit zal krijgen wat ze hier wel krijgt. En daar doe ik het voor, om haar vooruit te helpen.

Update: in maart 2023 is de kleindochter van Jo zelfstandig gaan wonen, ze werkt en maakt vrienden. Het gaat goed met haar.

Leon en Dagmar

Leon (1960) en Dagmar (1964)

Sinds april 2022 zorgen wij voor onze inmiddels 16-jarige kleinzoon en vanaf oktober, toen duidelijk werd dat hij niet meer terug naar huis ging, zijn we zijn officiële pleegouders geworden en hebben we de screening doorlopen.

Leon: Ik heb Dagmar in 1996 leren kennen; eerst waren we bevriend maar we zijn langzaam naar elkaar toe gegroeid en twee jaar later kregen we een relatie. Ik was toen al een aantal jaren gescheiden.

Ik kom uit een gezin van 4 kinderen en ik ben de jongste, een nakomertje. Mijn ouders zijn inmiddels overleden. Ik

ben erg beschermd en traditioneel opgevoed. Het dorp waar ik ben opgegroeid was onze leefwereld, daarbuiten kwamen we niet veel als gezin. Deze beschermende houding creëerde vooral angst voor de buitenwereld. “Begin er maar niet aan” of “doe dat maar niet” waren reacties die ik vaak te horen kreeg van mijn ouders als ik plannen had. Toch besloot ik om als eerste van het gezin verder weg van huis te gaan en in Tilburg te gaan studeren. Ik heb daar twee jaar rechten gedaan, maar vooral veel gefeest. Na twee jaar ging ik terug naar huis en mijn moeder was blij dat ik weer thuis kwam wonen. Na mijn dienstplicht ben ik in het casino gaan werken, een plek waar ik tot aan mijn pensioen heb gewerkt. Daar leerde ik om assertiever te zijn en mijn grenzen te verleggen.

In 1978 leerde ik mijn eerste vrouw kennen en met haar kreeg ik twee dochters. In de loop der jaren ontstonden er problemen in onze relatie en uiteindelijk zijn we uit elkaar gegaan. Met de kinderen had ik een bezoeksregeling: alle dagen dat ik vrij had van mijn werk, waren de kinderen bij mij. Toen mijn oudste dochter 16 jaar was, kwam ze volledig bij mij en Dagmar wonen en niet veel later kwam de jongste dochter ook naar ons.

Toen ik Dagmar leerde kennen, werd de echtscheiding van mijn vrouw een vechtscheiding. Er waren meerdere rechtszaken en er zijn hele vervelende dingen gebeurd. Een periode waar ik niet graag aan terug denk, maar ik vond het wel heel erg dat mijn kinderen hierbij betrokken werden. Later heb ik hun hiervoor mijn excuses aangeboden.

Mijn oudste dochter heeft drie zonen gekregen, waarvan de oudste nu bij ons woont en de twee jongsten bij hun moeder.

Dagmar: Ik ben de oudste van drie dochters. Mijn vader was vroeger dominant en er werd weinig gepraat in ons gezin. Ik heb gelukkig wel goede herinneringen aan de vakanties die we in Frankrijk doorbrachten of aan de surprise-avonden thuis. Naarmate ik ouder werd ging ik me meer en meer afzetten thuis. In mijn puberteit stortte ik me in de punk-cultuur. Mijn zusjes en ik gingen steeds vaker de strijd met mijn vader aan. Maar nadat mijn zusjes op zichzelf gingen wonen, werd het wat rustiger thuis. Mijn moeder was een lieve, creatieve, slimme en spirituele vrouw. Met haar had ik een goede band. Na haar overlijden in 2006 heb ik veel verdriet gehad en besloot

ik een opleiding Dramatherapie te volgen, mede om de gebeurtenissen uit mijn jeugd een plek te geven. Dit heeft me veel inzichten opgeleverd. Na de dood van mijn moeder kwam het besef dat ik nu nog maar één ouder had en ik wilde graag de band met mijn vader verbeteren. En dat is gelukt. In 2014 is hij helaas plotseling overleden door een noodlottig ongeval.

Ik heb geen eigen kinderen en heb nooit een kinderwens gehad. Vroeger zei ik altijd: "ik wil geen moeder worden, maar wel oma". Toen de oudste kleinzoon in 2006 werd geboren, had ik een vaste oppasdag in de week en hierdoor hebben we samen een band kunnen opbouwen.

Ik ben vorig jaar op 1 april gestopt met werken vanwege verwaarloosde burn-out klachten en op 5 april is onze kleinzoon bij ons komen wonen. Niet direct de rust waaraan ik had gedacht, maar nu wist ik wel waarom het werk was gestopt. Onze kleinzoon kwam letterlijk op ons pad en daar had ik nu meer tijd voor. Ook heb ik nu meer tijd om me bezig te houden met mijn eigen bedrijf Hemelse Manden, een bedrijf dat zich sinds 2007 bezighoudt met de verkoop van handgemaakte wilgentenen grafmanden voor volwassenen. Een alternatief voor de traditionele doodskist.

Onze kleinzoon heeft naast wantrouwen, ook opgekropte boosheid in zich zitten. Om hiermee om te kunnen gaan, krijgt hij therapie en zit hij op kickboksen. Ook hebben we hem aangemeld voor boks-therapie bij Boxchange. Ik hoop dat dit hem gaat helpen om zijn boosheid en zijn emoties beter te kunnen reguleren. We praten veel met hem en leren hem allerlei vaardigheden aan. Vorig jaar zijn we naar Parijs gegaan om hem kennis te laten maken met cultuur. Hier heeft hij enorm van genoten en we zagen een jongen die niet constant op zijn telefoon aan het kijken was; een teken dat hij genoot en alles in zich opnam wat hij zag. Deze herinneringen zijn vastgelegd in zijn fotoalbum, want elke twee jaar maak ik een fotoalbum voor hem (voor alle kleinkinderen trouwens). Onze oudste kleinzoon heeft nu al 8 fotoalbums in zijn kast staan.

Leon: In het begin hadden we wel moeite met deze verandering. Ik was inmiddels met vervroegd pensioen en had een andere voorstelling van hoe het leven na mijn pensioen er uit zou zien. Ik had bijvoorbeeld gedacht dat we vaker en langer met de caravan weg konden gaan, maar dat gaat nu even niet en dat is prima zo. Een puber in huis is niet altijd even makkelijk, maar we leren er op persoonlijk vlak samen heel veel van. Onze kleinzoon brengt ook weer reuring in huis, hij houdt me jong, ik ga naar Opendagen van scholen, doe zelfs aan Snapchat tegenwoordig en mijn vocabulaire met betrekking tot de pubertaal is danig uitgebreid. Hij maakt mijn leven weer zinvol en betekenisvol.

Marly

Marly (1953)

Zo'n drie maanden na de geboorte van mijn oudste kleindochter zijn mijn man en ik haar pleegouders geworden. Mijn man en ik hebben samen 1 zoon gekregen die 5 kinderen heeft, waarvan de oudste drie onder pleegzorg vallen. Met zijn huidige partner heeft hij twee jongere kinderen. Met zijn eerste vriendin kreeg hij een dochter, die inmiddels 16 jaar is. Drie maanden na haar geboorte ging mijn zoon bij de moeder weg en omdat zij nog erg jong was, net 18 jaar en zelf een verleden had in de jeugdzorg, kon zij niet goed voor haar dochtertje zorgen en kwam het kind bij ons wonen. Ze heeft tot haar 5e bij ons gewoond. Toen vond de Kinderrechter dat ze weer bij haar moeder kon gaan wonen. Toen ze 10 was, kwam ze

weer terug naar hier. Ze heeft hier gewoond tot haar 13e, maar het ging steeds moeilijker. Na een escalatie hier in huis, is ze naar een crisisgroep gegaan. Daarna heeft ze nog in verschillende behandelgroepen gewoond, maar na een ernstige escalatie in een van de groepen is ze gesloten geplaatst. De duidelijkheid en structuur gaven haar rust. Om het weekend komt ze naar mij, officieel ben ik, sinds ze hier niet meer woont, haar deeltijd-pleegouder. Ik ben de enige rode draad in haar leven, de enige die er altijd voor haar is geweest, meer dan haar vader en moeder. Daarom zet ze zich nu ook tegen mij af, omdat ik een veilig figuur voor haar ben. Voor haar heb ik nooit een echte oma kunnen zijn, maar moest ik opvoeder zijn. Ik ben in 1984 getrouwd met mijn man Wijnand. Hij was

12 jaar ouder dan ik en had al een huwelijk achter de rug waaruit hij 4 kinderen had. Mijn man is in 2008 overleden na een acute hartstilstand. Hij was onderweg naar Duitsland om zijn oudste zoon te bezoeken. Hij had onze oudste kleindochter bij zich, die toen 3 jaar oud was en al vanaf haar geboorte bij ons woonde.

Achteraf denk ik dat hij zich in de auto al niet goed heeft gevoeld, want hij kwam bij zijn zoon aan en ging met onze kleindochter naar binnen en ging zitten. Hij zag lijkbleek. Iemand zei dat hij er niet goed uitzag en zijn schoondochter zei dat hij net de trap op was gelopen en even op adem moest komen. Maar toen ze zich omdraaide, kiepte hij van zijn stoel af. Ze hebben hem nog gereanimeerd, maar hij overleed kort daarna. Ik heb hem in Duitsland bij zijn ouders laten begraven. Ik heb nog steeds een goed contact met zijn oudste zoon en diens vrouw. Voor de meisjes (mijn drie oudste kleindochters) is dit hun tante en oom. Regelmatig gaan we bij hen op bezoek en dan kunnen we naar zijn graf gaan.

Na de dood van mijn man bleek dat ik geen recht had op een weduwe-uitkering. Ik moest toen gaan werken om de eindjes aan elkaar te knopen. Ondanks dat is het me toch gelukt om voor de meisjes te blijven zorgen. In die periode heb ik wel vaker 'droog brood' moeten eten. Dat

was geen makkelijke tijd, maar ik ben toch altijd positief gebleven.

Als de oudste kleindochter in het weekend komt, moet ik haar continu in de gaten houden. Ik mag haar niet alleen laten, ze mag niet op mijn laptop of telefoon omdat ze kwetsbaar is en een makkelijke prooi voor loverboys. Ze heeft via internet al contacten met mannen van over de hele wereld. Ik heb een oude laptop en die werkt alleen nog als de kabel in het stopcontact zit. Als ik ga slapen, neem ik gewoon de kabel mee naar boven en leg ik die onder mijn kussen en dan kan ze hem niet pakken.

Mijn twee andere kleindochters wonen ook bij een pleegmoeder omdat hun moeder niet voor hen kon zorgen. Zij komen om het weekend naar mij zodat hun pleegmoeder even tijd voor zichzelf heeft. Ik ga met ze zwemmen of shoppen of we blijven gezellig thuis. Het hoeft niet altijd veel geld te kosten. Met hun pleegmoeder heb ik een goede samenwerking. Dus het ene weekend komt de oudste kleindochter en het andere weekend komen de twee andere meisjes. Alle drie tegelijkertijd probeer ik te voorkomen omdat dat te veel is voor mij. Maar als er feestjes of verjaardagen zijn, dan zijn ze wel alle drie tegelijkertijd hier.

Ik voel wel een generatiekloof tussen mijn drie kleindochters en mezelf. Vooral wat sociale media betreft. Ik ben al blij dat ik op mijn laptop een mail kan lezen en versturen, maar die kinderen doen zoveel, dat ik dat amper kan bijhouden. Ook qua kleding moet ik soms streng zijn. Ze mogen zich best modern kleden, dat wil ik zelf ook, maar het moet niet te uitdagend zijn of dat ze kapotte kleding dragen. Dan stuur ik ze gewoon terug om zich om te kleden. Ze vinden mij ouderwets, ook hoe ik met geld om ga. Ik ben zuinig en wil ze meegeven dat niet alles vanzelfsprekend is, maar zij zien dat anders.

Als we een familiefeest hebben en ik wil lekker dansen, dan schamen ze zich voor mij. Maar daar trek ik me helemaal niets van aan. Ik ben een heel positief ingesteld mens en ik probeer overal het beste van te maken.

Als ik moest kiezen tussen mijn zoon en mijn kleindochters, dan kies ik voor de meisjes. Omdat zij dat nodig hebben en zij nog afhankelijk zijn en er niet altijd goed naar hun wensen wordt geluisterd. Mijn zoon is volwassen, die mag zijn eigen keuzes maken en zijn eigen problemen oplossen, daar probeer ik me zo weinig mogelijk mee te bemoeien.

Ik maak me wel zorgen over de toekomst, vooral bij de oudste. Bij de twee andere meisjes heb ik minder zorgen. Maar ik heb ze liever vandaag op de goede plek dan morgen. Want als ik er niet meer ben, naar wie moeten ze dan gaan?

Richard en Monique

Richard (1967) en Monique (1967)

In december 2019 zijn we de officiële pleegouders van onze kleinzoon (2015) geworden, maar hij woont al langer bij ons. Vanaf zijn babytijd was hij al bij ons, eerst met zijn beide moeders samen en later alleen toen zij ergens anders gingen wonen.

Richard: ik ben opgegroeid in een gezin van vader, moeder en een oudere broer. Het was een harmonieus gezin. Mijn vader werkte als voorwerker bij een schoonmaakbedrijf en mijn moeder was huisvrouw. Ik heb altijd een goed contact gehad met mijn ouders en broer. Ik heb gewerkt als bewoners-assistent in een verzorgingshuis en nu ben ik toezichthouder op het milieupark. Hier moet ik toezicht houden op klanten en doe ik het kassawerk voor het chemisch afval. In mijn vrije tijd ben ik vooral met onze kleinzoon bezig. Andere hobby's zijn er niet.

Monique: ik ben opgegroeid in een gezin van zeven kinderen waarvan ik de jongste ben. Mijn vader was arbeidsongeschikt en mijn moeder was huisvrouw. Ik heb niet zo'n goede herinneringen aan mijn kindertijd. Ik heb mijn moeder verzorgd tot aan haar overlijden. Van mijn broers en zussen zijn er al vijf overleden. Alleen een broer en ik leven nog, maar met hem heb ik geen contact. Ik werk als zorgondersteuner bij een verzorgingshuis. Ik verzorg het ontbijt en de lunch voor de bewoners. Het leuke aan mijn werk vind ik het omgaan met mensen.

In 1992 hebben wij een dochter gekregen. Tijdens haar opvoeding hebben wij nooit echt grote problemen met haar gehad. Toen ze veertien was, vertelde ze ons dat ze op meisjes viel. Iets wat voor ons niet echt als een verrassing kwam, dit hadden we al zien aankomen. We maakten ons wel zorgen over haar toekomst: zou dit geaccepteerd worden door de omgeving?

Op haar 20e kreeg ze een relatie met een andere jonge vrouw en samen hebben ze hier in huis gewoond en hebben we hen met van alles geholpen. Toen er een breuk kwam in hun relatie heeft haar ex een kortstondige relatie gehad met een man waardoor ze zwanger is geraakt. Daarna kwam ze weer samen met onze dochter en werd onze kleinzoon geboren. Hij heeft onze achternaam gekregen. Onze dochter heeft net als de geboortemoeder het gezag gekregen over het kind. Uiteindelijk kwam er toch een relatiebreuk en kregen beide moeders co-ouderschap. Enkele dagen per week was hij bij onze dochter en de

andere dagen bij zijn geboortemoeder. Dit zorgde echter voor veel onrust bij hem en we zagen dat het niet goed ging met hem. Team Jeugd van de gemeente, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming raakten betrokken en er werd besloten dat er rust voor onze kleinzoon moest komen. Omdat het bij beide moeders niet goed lukte, is hij bij ons komen wonen. Vanaf december 2019 heeft hij een gezinsvoogd.

Het is een heerlijk mannetje en we vinden het fantastisch om te zien hoe hij zich ontwikkelt. Voor hem zorgen is het zwaarste maar tegelijk ook het mooiste wat ons is overkomen. Hij trekt naar ons beiden en we doen alles met hem. Als opa en oma willen we hem graag verwennen, maar we moeten ook opvoeden. Hier proberen we een goede balans in te vinden.

We gaan elk jaar een paar keer op vakantie en daar kan hij erg van genieten. Hij heeft contact met zijn beide moeders en onze dochter komt hier ook wekelijks op bezoek met haar nieuwe partner. Hij is het liefst buiten op straat om te spelen en te voetballen met kinderen uit de buurt. Helaas mag hij niet naar buiten zonder zijn GPS-horloge zodat we steeds kunnen zien waar hij is. We hebben camera's ophangen rondom het huis omdat zijn geboortemoeder nog steeds dreigt met ontvoering. We zijn nog steeds bezorgd dat hij wordt meegenomen en zijn constant alert als we buiten zijn.

Inmiddels heeft onze dochter het eenhoofdige gezag gekregen en zal dit ook wat rust met zich meebrengen. Hij blijft bij ons verder opgroeien, dat is nu voor iedereen duidelijk. Toch is de jaarlijkse gang naar de rechtbank om te verlengen, altijd weer spannend voor ons. Hij heeft nu behandeling om te verwerken wat hij allemaal heeft meegemaakt en om te leren zijn emoties te uiten. We zien dat hij hierin al vorderingen maakt.

We hopen dat als hij later terugkijkt op deze periode, hij kan zeggen dat hij het goed heeft gehad bij zijn opa en oma en dat hij een gelukkige jeugd bij ons heeft gehad. Hij roept al heel lang dat hij later politieagent wil worden en we hopen dat hij zijn dromen kan waarmaken. En of hij nu politieagent wordt of iets anders, dat maakt ons niet uit.

Petra

Petra (1957)

Ik ben opgegroeid in een gezin met 4 dochters, waarvan ik de op een na jongste was. Toen ik 12 jaar was, hoorde ik dat mijn vader niet mijn echte vader was. Toen ik 17 was, kreeg ik verkering met Theo. Nadat hij twee keer bij ons thuis was geweest, heeft mijn moeder me het huis uit gezet, omdat ze niet met Theo door een deur kon. Ik ben bij Theo en zijn moeder gaan wonen. Zijn moeder stelde voor dat we gingen trouwen, want de mensen in de buurt begonnen te praten.

Omdat ik nog minderjarig was, had ik toestemming van de rechter nodig om te kunnen trouwen. Toen ben ik er ook achter gekomen wie mijn echte vader was. Ik heb

hem toen een of twee keer gezien, maar omdat ik geen band met hem voelde, hebben we geen contact gehouden. Inmiddels is hij overleden, mijn stiefvader en moeder ook.

Theo en ik hebben samen 3 kinderen gekregen. De oudste, een jongen, is doof geboren. Met hem zijn we jarenlang door de molen gegaan om hem zo goed mogelijk te ondersteunen in zijn ontwikkeling. Ik heb zelfs een tijdlang in Brabant gewoond met de kinderen zodat hij daar naar het doveninstituut kon gaan, terwijl Theo in Maastricht bleef wonen. Na mijn zoon heb ik via IVF nog een tweeling gekregen: twee meisjes.

De oudste van de tweeling heeft ook gehoorproblemen,

de jongste niet. Blijkbaar hebben Theo en ik een bepaald gen doorgegeven aan onze kinderen waardoor ze gehoorproblemen hadden, dit heeft verder niemand anders in de familie.

Mijn zoon heeft een vrouw getroffen die ook doof was en samen kregen ze een dochtertje. Maar omdat ze graag s' nachts leefden en overdag wilden slapen, ging het niet goed met het kind. Er kwam een gesprek met de hulpverlening en er werd verteld dat er een melding gemaakt ging worden. Daarop heeft mijn man gezegd dat we de baby mee naar huis gingen nemen en dat ze bij ons kwam wonen. Ze was immers al wekelijks een paar dagen bij ons. Later werden we officieel haar pleegouders. In 2013 kregen mijn zoon en schoondochter een tweede dochter. Zij is op de dag van haar geboorte uit huis geplaatst en bij ons gekomen. Meteen daarna in 2014 hebben wij de voogdij gekregen over de twee meisjes.

In de weekenden hadden de ouders recht om de baby bij zich te hebben en dan brachten we haar naar haar ouders. We waren vaak nog niet onderweg naar huis of dan werden we al gebeld dat het kind bleef huilen en dat ze niet wisten wat ze moesten doen. Vaak gingen we haar dan maar weer halen, maar soms ook niet en dan gingen ze met het huilende kind naar het ziekenhuis. Maar er was niets medisch aan de hand met het kind. Het kind had geen hechting met haar ouders en voelde hun onrust.

Door de doofheid is mijn zoon achter gebleven in zijn sociaal-emotionele ontwikkeling. Hij en zijn (inmiddels ex-)vrouw, vertonen gedrag dat bij een tiener hoort en daardoor kunnen ze niet de juiste keuzes maken voor de kinderen. Er is niet veel contact tussen de meisjes en hun ouders, het moet altijd op de voorwaarden van de ouders en daar hebben de meisjes en ik niet altijd zin in. Maar de ouders mogen contact hebben met de kinderen, ik houd ze niet tegen.

Voordat Theo in 2017 overleed, hebben we geregeld dat zijn deel van de voogdij naar onze jongste dochter over-

ging. Met haar hebben de meisjes een goede band en als er met mij iets gebeurt, gaan ze naar haar. Ik ben blij dat we dat allemaal goed geregeld hebben. Aan mijn jongste dochter heb ik ook de meeste steun. Zij heeft zelf geen kinderen en is een soort bonusmama voor de meisjes.

Theo en ik zijn 42 jaar getrouwd geweest, zijn overlijden is nog altijd een groot gemis voor mij. Hij was begin jaren 70 profvoetballer bij MVV. Hij was de keeper en door het jarenlang beoefenen van topsport heeft zijn lichaam daar erg onder geleden. Hij had veel pijn in zijn gewrichten en zat in een rolstoel. Hij heeft ontelbaar veel operaties gehad. Daarna kreeg hij het aan zijn hart en heeft hij een open-hart operatie gehad. Daarna een maagoperatie. En toen kwam het nieuws dat hij een agressieve vorm van slokdarmkanker had met uitzaaiingen. De artsen stelden chemotherapie voor, maar Theo wilde dat niet meer. Hij is nog 8 weken thuis geweest waar ik hem verzorgd heb. In die 8 weken leek het weer alsof we jong en verliefd waren, we hebben die tijd heel bewust van elkaar genoten en hij heeft alles goed geregeld rondom zijn afscheid. Mijn oudste kleindochter is aan het puberen en omdat ik zelf heel direct ben, hadden we veel aanvaringen. Zij heeft ook veel frustraties over het feit dat zij niet bij haar ouders kan opgroeien. Omdat we zo botsten, heb ik bij pleegzorg trainingen gevolgd en ik heb geleerd om niet meer zo snel te reageren en daardoor is het rustiger geworden. Zij had na het overlijden van Theo ook de neiging om zijn rol over te nemen en ging zich met alles bemoeien. In een gesprek heb ik haar duidelijk gemaakt dat niemand de rol van opa kan overnemen en dat zij niet de baas hoeft te worden in huis. Dat heeft goed geholpen. We zijn nu allebei rustiger en kunnen sorry tegen elkaar zeggen als we een aanvaring hebben gehad.

Voor mij is de grootste verandering die het pleegouderschap voor mij heeft meegebracht, het feit dat ik weer 20-30 jaar terug moest in de tijd en weer voor kleine kinderen moest gaan zorgen. Dat was ingrijpend. Maar doordat ik de meisjes heb, ervaar ik de wilskracht om door te gaan zonder Theo. Als zij er niet waren geweest, dan was ik Theo achterna gegaan. Zij houden me op de been.

Pjer en Marlène

Pjer (1956) en Marlène (1962)

Pjer: ik kom uit een gezin van 6 kinderen waarvan ik de een na jongste ben. We zijn geboren en getogen in een mooi dorpje in het Zuid-Limburgse heuvelland. Mijn ouders hebben ons streng katholiek opgevoed. Mijn vader werkte in de mijn en als jachtopziener en mijn moeder was thuis om voor de kinderen te zorgen. We hadden een grote woning en in de zomermaanden verhuurden we ons huis aan 'Hollanders'. Wij kampeerden dan met het hele gezin in de schuur. Ik heb daar goede herinneringen aan. We woonden landelijk en we speelden veel buiten, in de weiden rondom het dorp. In ons gezin waren we een beetje gesloten, er werd niet veel gepraat, ik was waarschijnlijk de enige die dit wel graag deed. Ik heb van nature de behoefte om zaken open en eerlijk te bespreken. Toen ik 18 jaar was ging ik het huis uit om bij de Luchtmacht te gaan. Dat heb ik 4 jaar gedaan en daarna ben ik bij de Nederlandse Spoorwegen gaan werken. Daar

heb ik mijn hele carrière gewerkt tot aan mijn pensioen. Ik was regiomanager bij de NS. Nu ben ik nog actief in het verenigingsleven als vrijwilliger.

Marlène: Ik ben opgegroeid in hetzelfde dorpje als Pjer. Ik kom uit een gezin van 5 kinderen en ben ook de een na jongste. Mijn vader was fabrieksarbeider en mijn moeder was thuis. In ons gezin werd er juist heel open over allerlei onderwerpen gesproken. We werden niet streng opgevoed maar we moesten wel luisteren naar onze ouders, we moesten beleefd zijn en er netjes uitzien. Ook werd ons geleerd dat het niet erg is om hard te werken. Ik werk nog altijd in een supermarkt. En we zijn oppasouders voor ons kleinkind en voor een kindje uit het dorp.

We zijn al meer dan 40 jaar samen en we zijn bijna altijd in ons dorp blijven wonen. We hebben drie zonen gekregen die inmiddels volwassen zijn. We zijn groot-

ouders van 3 kleinkinderen. Bij de opvoeding van onze zonen hebben we veel overgenomen uit onze eigen opvoeding. Beleefd zijn en niet liegen waren belangrijke waarden die we onze kinderen hebben meegegeven. Ook vonden we zelfrespect belangrijk: het is belangrijk hoe je als mens bent, niet of je veel geld of een titel hebt. Ons huis was altijd een open huis, er mochten vriendjes en vriendinnetjes komen spelen.

Onze oudste zoon heeft een relatie gehad met een vrouw die persoonlijke problemen had. Ze hebben samen twee kinderen gekregen en zijn op een niet zo goede manier uit

elkaar gegaan. De kinderen zijn bij hun moeder blijven wonen, maar er waren veel zorgen over hen. In de zomer van 2021 zijn ze uit huis geplaatst door Bureau Jeugdzorg en zijn ze naar ons gebracht. Wij hebben altijd aangegeven dat als er iets was met de kinderen, ze altijd bij ons terecht konden. Onze zoon is internationaal vrachtwagenchauffeur en de hele week van huis weg. Hij is alleen in de weekenden thuis, dus hij kan niet volledig voor de kinderen zorgen. Wij zijn nu hun pleegouders en dat gaat goed. Helaas is hun moeder heel onverwacht overleden. Dat is natuurlijk ingrijpend geweest voor de kinderen. Ze krijgen allebei therapie om hun traumatische ervaringen te verwerken.

De kleinkinderen zijn altijd in ons dorp naar dezelfde basisschool blijven gaan, ook al verhuisden ze regelmatig met hun moeder naar een andere plek. Hun school is gelukkig een constante factor in hun leven gebleven. De school ligt op loopafstand en ze gaan er zelfstandig te voet of met de fiets naartoe.

Wij willen hen opvoeden met een vaste dagstructuur, samen aan tafel eten en op tijd naar bed gaan. Ook krijgen ze de normen en waarden mee die wij voor onze kinderen belangrijk vonden. We moeten veel herhalen, zelf het goede voorbeeld geven en hen aanspreken op ongewenst gedrag. Als we samen aan tafel zitten te eten, praten we over de dag en wordt er naar elkaar geluisterd.

In de weekenden zijn de kinderen bijna altijd bij hun vader en dan kunnen wij onze batterij opladen. We spreken dan af met vrienden of gaan samen een fijne wandeling maken. We hebben een groot netwerk om ons heen en we hebben alleen maar positieve reacties gekregen van mensen als ze horen dat we pleegouders zijn voor onze twee kleinkinderen.

Een keer in de twee weken komt de oma van moederskant op bezoek om haar kleinkinderen te bezoeken. Zij woont in Eindhoven en heeft in het verleden gezorgd voor de halfbroer en halfzus van onze kleinkinderen. Voor haar is het verlies van haar dochter ook moeilijk geweest. De kinderen gaan regelmatig bij haar logeren en zien dan hun oudere halfbroer en -zus, daar zijn ze dol op. Ook als we naar onze familie of vrienden gaan, gaan ze mee. Ze zijn inmiddels helemaal opgenomen in onze familie en in het dorp.

Wat het zorgen voor de kleinkinderen voor ons persoonlijk betekent.....een missie! Ons leven is in een keer helemaal anders geworden dan we de laatste jaren gewend waren. Ons toekomstbeeld hebben we bij moeten stellen. We willen de kinderen een goede basis meegeven zodat ze straks sterk in het leven staan als ze volwassen zijn en zelfstandig verder kunnen gaan.

Wilfried en Meriam

Wilfried (1957) en Meriam (1957)

Meriam: ik kom uit een boerengezin uit de Achterhoek. Ik was de oudste van 4 zonen en 4 dochters. Bij ons thuis was het de zoete inval. Ik denk vooral door de instelling van mijn moeder die heel verwelkomend was, waren er altijd mensen over de vloer die bleven mee-eten. Omdat ik de oudste was moest ik mee zorgen voor de kleintjes en op zaterdag moest ik mee helpen op de boerderij of in het huishouden. We hebben een goede jeugd gehad en alle 8 de kinderen hebben een goede opleiding kunnen volgen. Toen mijn ouders ouder werden, verhuisden ze naar een huisje in het dorp en nam mijn broer de boerderij over. Bij de woning van mijn ouders bleven de kinderen uit de buurt mijn moeder opzoeken. Ze was gewoon een

lieve vrouw waartoe kinderen zich aangetrokken voelden en waar ze altijd een snoepje kregen. Met al mijn broers en zussen heb ik nog een goed contact. Ik ben inmiddels gepensioneerd, ik was planner in de thuiszorg. In onze vrije tijd gaan we graag schaatsen, wandelen, fietsen of zijn we in de tuin bezig.

Wilfried: ik kom ook uit de Achterhoek, uit een ander soort gezin. Ik was een nakomertje en boven mij waren 3 broers en 1 zus. Ik woonde op een gegeven moment alleen met mijn ouders omdat de anderen al het huis uit waren. Mijn vader was leerkracht in de 6e klas en tevens schoolhoofd. Wij woonden in de directeurswoning naast de school. Mijn moeder is onverwacht overleden

toen ik 14 jaar was en ik ben in de jaren daarna veel alleen geweest, omdat mijn vader aan het werk was. Ik was en ben nog steeds een einzelgänger. Ik ken Meriam van de middelbare school, we kregen verkering en in 1987 zijn we getrouwd en 3 jaar later naar Zuid-Limburg verhuisd. Ik heb hier een carrière opgebouwd als universitair hoofddocent aan de Open Universiteit. Mijn vakgebied is milieu-natuurwetenschappen. Inmiddels ben ik met deeltijdpensioen.

In 1993 hebben wij onze zoon uit Brazilië geadopteerd. Hij was twee jaar oud toen hij bij ons kwam wonen. Hij was als kind een spontane en creatieve jongen, maar ook druk en dynamisch. Na een relatief rustige jeugd kreeg hij vanaf zijn 17e jaar psychoses. Hij is inmiddels 32 jaar en heeft er moeilijke jaren op zitten waarin hij heeft moeten leren omgaan met zijn psychiatrische problematiek. Het gaat nu goed met hem, hij werkt in een kledingwinkel en we zien weer de jongen terugkomen, zoals we hem kenden van voordat hij ziek werd.

Vier jaar na de komst van onze zoon hebben we in Brazilië een meisje geadopteerd. Zij was als kind heel angstig en ontwikkelde vanaf haar 13e jaar gedragsproblemen. Zij heeft ook een lang hulpverleningstraject doorlopen. Zij is vroeg zwanger geraakt en in 2012 is onze kleindochter geboren. Onze dochter en kleindochter hebben 2 jaar in een moeder-kindhuis gewoond waardoor ze in staat zijn geweest om een goede band samen op te bouwen. Toen ze op zichzelf gingen wonen is het mis gegaan en is onze kleindochter uit huis geplaatst. Zij heeft nog een poosje in een crisispleeggezin gewoond, maar daarna hebben wij haar in huis genomen en zijn we haar pleegouders geworden. De bedoeling was dat dit een tijdelijke plaatsing zou zijn, maar in de loop der jaren is duidelijk geworden dat onze kleindochter bij ons blijft opgroeien. Deze beslissing heeft rust gebracht. Wij vinden het belangrijk dat moeder en dochter een goede band houden en daarom komt mama regelmatig op bezoek en blijft ze mee eten.

Een aantal jaren later heeft onze dochter nog een kindje gekregen. Dit meisje is 2 jaar na haar geboorte bij de oma aan vaderskant in Amsterdam gaan wonen. Daar groeit ze op bij haar Surinaamse familie en haar oma heeft de voogdij gekregen. Een keer in de 6 weken gaan we haar ophalen en dan komt ze een weekend logeren, zodat ze ook een band met haar zusje kan opbouwen. Mama komt dat weekend ook altijd en dan doen we iets leuks met z'n allen.

Inmiddels gaat het een stuk beter met de mentale gezondheid van onze dochter. Ze doet vrijwilligerswerk en daar haalt ze veel voldoening uit. Er lijkt na vele jaren een positieve groei te zien en daar zijn we heel blij mee.

Wij hadden ons voorgesteld om in deze fase van ons leven, na onze pensionering, lange actieve reizen te gaan maken, maar dat gaat nu niet. De impact van het pleegouderschap op ons leven is groot geweest, in combinatie met de persoonlijke problematiek van onze eigen kinderen. We hebben in al die jaren en ook nu nog, gelukkig gebruik kunnen maken van een deeltijdpleeggezin waar onze kleindochter regelmatig een weekend gaat logeren, zodat wij onze batterij kunnen opladen. Dat heeft ons er wel doorheen geholpen. Terugkijkend naar alles wat we hebben ervaren door de zorg voor onze kleindochter op te nemen, zouden we nog steeds dezelfde keuze maken. Onze wens voor de toekomst is dat het goed blijft gaan met onze kinderen en dat onze kleindochter op mag groeien tot een zelfstandige, sterke vrouw die een goede band heeft met haar moeder, zusje en andere familie.

Truus

Truus (1954)

Ik ben opgegroeid in een woonwagen, in een gezin van 6 kinderen. Ik was de jongste van vier meisjes en twee jongens en daarom werd ik altijd verwend thuis. Wij woonden op een kamp waar 100 wagens stonden. Toen ze het ziekenhuis op die plek gingen bouwen, zijn we verhuisd naar een kleiner kamp. Mijn vader was autohandelaar en mijn moeder was huisvrouw. Zij kon erg lekker koken. Ik heb een fantastische jeugd gehad; iets wat ik mijn eigen kinderen en mijn kleinzoon ook heb willen geven. Ik ben jong getrouwd en later ook weer gescheiden. Mijn ex-man en ik hebben een zoon en een dochter gekregen. Mijn dochter heeft 2 kinderen en mijn zoon heeft 3 kinderen. Inmiddels heb ik ook al 4 achterkleinkinderen. Zij zijn nog klein en noemen mij “jamjam” omdat ze vinden

dat ze bij mij altijd lekker eten krijgen.

Mijn zoon heeft een relatie gehad met een vrouw die persoonlijke problemen had. Toen hun zoontje werd geboren, waren ze al uit elkaar. Ze liet de baby steeds bij mij achter omdat ze er niet voor kon zorgen. Af en toe kwam ze hem onverwacht weer ophalen en dan moest ik hem meegeven omdat zij het gezag had. Toen hij ongeveer een jaar oud was, is hij definitief bij mij gebleven. Hij werd in een niet zo'n goede conditie aangetroffen en toen heb ik tegen haar gezegd dat het goed was geweest en dat hij bij mij bleef wonen. Er kwamen rechtszaken en de moeder kreeg het kind toegewezen. Toen ze hem kreeg, gaf ze hem weer terug aan mij met de woorden: ik wil hem niet. Uiteindelijk heb ik de voogdij over hem gekregen en toen werd het leven wat rustiger want ik

kon toen de besluiten nemen. Mijn kleinzoon, die me net als iedereen in de familie 'mam' noemt, heeft al jaren geen contact meer met haar gehad. Het levert hem alleen maar stress op en hij wil gewoon een rustig leven leiden, net als ik.

Mijn zoon en dochter hebben mij al die jaren goed geholpen met de opvoeding van de jongen. Hij ging vaker bij hen logeren of mee op vakantie of naar een pretpark. Of we gingen met de bus naar Spanje. We hebben van alles met hem gedaan.

Mijn zoon, dochter of de kleinkinderen komen elke dag wel even binnenlopen, net als de rest van mijn broers en zussen met wie ik nog een goed contact heb.

Mijn kleinzoon is niets tekort gekomen, met zijn opa (mijn ex-man) gaat hij af en toe bij de Griek eten en zelf doen we dat ook graag. Hij heeft het altijd goed gedaan op school en heeft een opleiding in de Zorg gedaan maar is daar mee gestopt. Nu heeft hij een tussenjaar om alles even op een rijtje te zetten, om te werken en zijn rijbewijs te halen. Daarna wil hij een opleiding in de ICT gaan doen. Elke zondag gaat hij met vrienden de stad in, hij gaat graag naar festivals en concerten en dan gaan we hem ophalen, ook al is het s 'nachts. Als hij maar veilig thuiskomt.

Ik bof met mijn kleinzoon, ik hou van al mijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen heel veel, maar omdat hij al 18 jaar bij me woont, heeft hij toch een speciaal plekje in mijn hart. Ook al woon ik alleen met hem, we hebben een groot netwerk om ons heen van mensen die ons helpen en hem liefde geven en me hebben mee geholpen voor hem te zorgen. Iedereen is gek met hem. Hij is nu 18 jaar dus hij maakt zijn eigen keuzes en ik maak me geen zorgen om hem. Hij doet het goed.

Ik heb 25 jaar lang gekookt voor mijn ouders, tot aan hun overlijden. Dagelijks zag ik mijn ouders aan wie ik erg gehecht was. Toen mijn moeder 8 jaar geleden stierf, heb ik dat niet goed kunnen verwerken. Daarna kreeg ik een hersenverlamming. Ik ben daar wel redelijk goed van hersteld, maar heb nog steeds moeite met praten en het zoeken naar woorden. Bovendien word ik snel emotioneel als ik over alles praat wat mijn kleinzoon en ik samen hebben meegemaakt in zijn leven, daarom wil ik daar nu ook niet te veel over vertellen want dan moet ik huilen.

Mijn wens voor de toekomst: dat hij gelukkig is, dat hij een fijne partner en een goede baan krijgt.

Zhor en Mehdi

Zhor (1953) en Mehdi (1947)

Medhi: ik ben geboren in Marokko en daar opgegroeid. Mijn vader en overgrootvader waren een soort imam en waren de baas van de familie en van het dorp. Zij moesten bemiddelen als er conflicten waren. We woonden in de midden-Atlas. Mijn vader was eerder getrouwd en heeft met die vrouw vier kinderen gekregen. Daarna trouwde hij met mijn moeder en samen kregen ze zes kinderen. Toen mijn moeder overleed, is mijn vader hertrouwd en kreeg hij vier kinderen bij zijn nieuwe vrouw. Zo ging dat in die tijd.

Er was voor mij geen geld om verder te studeren. Na de middelbare school ben ik daarom eerst een paar jaar het leger ingegaan en in 1971 ben ik als gastarbeider naar Nederland gekomen. Eerst heb ik in de auto-industrie gewerkt en daarna werd ik bouwvakker. Inmiddels ben ik gepensioneerd. In de tuin werken, auto's repareren en dingen opknappen vind ik leuk.

Zhor: ik ben in hetzelfde dorp als Mehdi geboren en opgegroeid. Mijn vader heeft meerdere vrouwen gehad waar hij kinderen bij kreeg. Mijn moeder was zijn laatste vrouw. Met haar kreeg hij twaalf kinderen, waarvan ik de jongste ben. Alleen mijn oudste zus en ik leven nog. Toen mijn vader overleed, werd ik als jongste kind aangewezen om mijn moeder te helpen in het huishouden. Daardoor ben ik niet meer naar school gegaan. Op mijn 17e ben ik getrouwd met Mehdi en samen hebben we zes kinderen gekregen.

Een van onze zonen is in 2008 overleden aan een infectie, hij had de ziekte van Crohn. Wij hebben hem begraven in Marokko. Het verlies van een kind is erg ingrijpend en ik ervaar nog steeds verdriet van dit verlies.

Wij hebben onze kinderen altijd geleerd om respectvol met elkaar om te gaan. Ook het volgen van een goede opleiding vinden wij erg belangrijk, vooral omdat wij zelf die kans niet hebben gehad. Onze kinderen zijn goed terecht gekomen en hebben werk en een gezin. Ze heb-

ben allemaal een goede opleiding kunnen volgen. Onze oudste dochter heeft een eigen praktijk (dermatologie) in Rotterdam.

Een van onze dochters heeft Multiple Sclerose (MS) waarbij zij ook psychische klachten heeft gekregen. Haar dochtertje is vanaf haar geboorte veel bij ons geweest als haar moeder in het ziekenhuis lag. Een aantal jaren geleden is onze dochter met haar kind naar de Randstad getrokken om daar haar geluk te beproeven, maar dit liep niet goed af. Haar kind werd uit huis geplaatst en kwam in een crisispleeggezin terecht in de buurt van Amsterdam. Wij mochten haar twee keer per maand een uurtje zien. Het deed ons ontzettend veel verdriet dat zij bij vreemde mensen woonde terwijl ze altijd zo veel bij ons is geweest. De jeugdbescherming durfde haar eerst niet bij ons te plaatsen omdat onze dochter (in haar waanideeën die ze door de medicatie kreeg) zei dat ze bang was voor eengerelateerd geweld. Men dacht dat het bij ons niet veilig was voor onze kleindochter. Wij zijn blijven vechten om onze kleindochter bij ons te krijgen, wij zagen dat ze erg verdrietig was en ons miste. Eind 2020 is ze bij ons komen wonen, nadat we eerst uitgebreid gescreend waren door pleegzorg.

Het gaat nu goed met haar, al is ze nog steeds bang dat er iets met mij gebeurt, ze is erg aan mij gehecht. Ook is ze bang dat ze zo maar wordt opgehaald en ergens anders moet gaan wonen. Wij praten hier veel met haar over en verzekeren haar dat ze niet meer weg hoeft bij ons.

Haar moeder woont inmiddels ook weer in Limburg en onze kleindochter gaat regelmatig bij haar op bezoek. Maar bij haar wonen is niet meer mogelijk. Hoe graag mijn dochter dat ook zou willen, door haar ziekte gaat dat niet. Mijn dochter zit inmiddels in een rolstoel en moet verzorgd worden. De vader van onze kleindochter is ook erg betrokken bij haar en komt haar regelmatig bij ons thuis bezoeken. Dit gaat allemaal erg goed. Hij blijft dan ook mee eten.

Ik breng al mijn tijd samen met mijn kleindochter door. Ik ben altijd bij haar en zorg voor haar. Ik laat haar niet alleen naar buiten gaan, ze is tien jaar en ik ben nog steeds erg bezorgd dat er iets met haar gebeurt. Ik ben nu haar opvoeder geworden en behandel haar net zo als ik mijn eigen kinderen heb opgevoed. Als ik nee zeg, blijft het nee. Dan moet ze naar me luisteren. Mijn kleindochter hoorde dat iemand mij haar pleegmoeder noemde en daar werd ze erg boos over en ze moest huilen. “Zij is mijn oma, niet mijn pleegmoeder”, riep ze.

Zorgen over de toekomst heb ik wel, ik hoop dat ik lang genoeg mag blijven leven tot ze volwassen is. Maar ik weet ook zeker dat mijn andere kinderen voor haar zullen zorgen als ik ziek zou worden of als ik er niet meer ben. Zij zal niet meer bij vreemde mensen hoeven te wonen. Doordat ik elke dag met haar bezig ben, merk ik wel dat ik meer lichamelijke klachten krijg, ik kan bijvoorbeeld niet meer zo lang slapen als voorheen. Ik moet vroeg op staan omdat ze naar school moet. Als zij gaat slapen, dan ga ik ook slapen, ander red ik het niet lichamelijk.

Het welzijn van mijn kleindochter staat altijd voorop, maar natuurlijk ben ik ook begaan met het lot van mijn dochter. Maar ik kan niet meer voor hen allebei zorgen, dan ga ik er zelf aan onderdoor. Gelukkig krijgt mijn dochter nu verzorging en huishoudhulp en hoef ik niet meer elke dag naar haar toe te gaan. Natuurlijk heb ik een dubbel gevoel over de situatie. Het liefst zou ik willen dat mijn dochter zelf haar kind kan opvoeden, maar dit gaat gewoon niet.

Ik zie mezelf als een moderne oma. Ik ga met de tijd mee. Ik heb een smartphone en kan toezicht houden op het internetgebruik van mijn kleindochter. Ik begrensvaar in het online zijn en zeg dan: ‘zo, nu ga je maar weer spelen’.

Ik heb nog geen moment spijt gehad van de keuze om voor haar te zorgen. Ik zou het meteen weer doen, moest het nodig zijn.

Thea en Pierre

Pierre (1949) en Thea (1949)

Sinds 2016 zorgen Pierre en Thea voor hun kleinzoon na het onverwachte overlijden van zijn vader Steffen, de zoon van Pierre en Thea.

Pierre geeft aan liever niet mee te werken aan het interview en de foto, maar Thea deelt wel graag haar verhaal. Thea: ik ben geboren en opgegroeid in Voorburg, in de buurt van Den Haag. Ik ben de middelste van zeven kinderen. Mijn moeder was wat ziekelijk en daarom moest ik hard meewerken thuis, samen met mijn oudste zus. Toen zij het huis uit ging, moest ik het huishouden alleen doen. Mijn vader had een assurantiëkantoor en mijn moeder was huisvrouw.

In 1970 kwam ik naar Maastricht om de opleiding als jeugdleidster te volgen. Ik ging werken in Mariënwaard, een tehuis voor kinderen. In het begin had ik het zwaar omdat ik het dialect niet verstond, maar dat ging lang-

zaam beter. Als snel leerde ik Pierre kennen en toen wij gingen trouwen, moest ik stoppen met werken. Zo ging dat nog in die tijd. Pierre heeft als verwarmingstechnicus gewerkt en de laatste jaren van zijn carrière als inkoper van technische materialen.

We hebben drie kinderen gekregen, een dochter en twee zonen. Alle drie de kinderen zijn zonder problemen opgegroeid, hebben gestudeerd en zijn uitgevlogen. Ik was thuis om de kinderen op te voeden, hielp vaak mee op school, gaf naailes en ben inmiddels al vele jaren actief als vrijwilligster bij de Zonnebloem. Ik had ook een betaalde baan, ik heb 35 jaar op de markt in Maastricht gestaan als verkoopster van meubelen.

Onze middelste zoon Steffen kreeg op zijn 29e de diagnose Syndroom van Marfan, een bindweefselziekte waardoor de bloedvaten worden vergroot. Hij heeft een zware hartoperatie gehad en ze hebben hem daarna moeten

“ *We zijn blij dat hij binnen de familie op een goede plek is terecht gekomen.* ”

reanimeren. Hij lag op de IC, maar is er gelukkig doorheen gekomen. Hij kon daarna geen zwaar werk meer doen en dus werd hij conciërge en timmerman bij Kumulus, een Centrum voor Kunstonderwijs in Maastricht. Daar had hij het erg naar zijn zin.

Hij leerde een vrouw kennen met wie hij een zoon kreeg. Nadat de relatie beëindigd werd, bleef zijn zoon bij zijn moeder wonen, maar het ging niet goed met haar en dus ook niet met onze kleinzoon. Toen hij vier was, heeft onze zoon hem in huis genomen. Bij de moeder werd het ouderlijk gezag ingetrokken en er was een regeling dat ze haar zoon elke week kon bezoeken.

Zijn zoon woonde een half jaar bij zijn vader toen Steffen onverwacht is overleden aan hartfalen. Ik ging toevallig die ochtend in januari 2016 naar hen toe om te helpen met het huis poetsen omdat de kleine bijna jarig was. Ik had een sleutel maar kwam niet binnen omdat de ketting aan de binnenkant nog op de deur zat. Door de brievenbus hoorde ik mijn kleinzoon van boven roepen dat papa niet wakker werd. Ik heb hem door de brievenbus gezegd hoe hij het traphekje moest openmaken en naar beneden moest komen om de voordeur open te maken. Toen ik binnen was, heb ik onze zoon aangetroffen. Ik heb meteen de hulpdiensten gebeld, maar ze konden hem niet meer helpen.

Ik heb onze kleinzoon aangekleed en ben met hem achterop de fiets naar huis gegaan, heb Pierre gebeld en gezegd dat hij naar huis moest komen. Ik heb de Kinderbescherming gebeld en aangegeven dat de jongen bij ons was. Later zijn ze op gesprek gekomen en is besloten dat hij bij ons zou blijven. En zo kwamen we in een malle-molen terecht, we waren natuurlijk ontzettend verdrietig om het overlijden van onze zoon, moesten voor zijn kind

zorgen, moesten de begrafenis regelen en moesten alles regelen met de instanties zodat onze kleinzoon bij ons kon blijven.

Dat is inmiddels al weer bijna 8 jaar geleden en het is goed afgelopen. Onze kleinzoon is hier opgegroeid en hij ontwikkelt zich goed. Het is een heerlijke jongen. Als het lukt, komt zijn mama hem elke week bezoeken. Hij gaat ook met veel plezier een weekend per drie weken naar een deeltijdpleeggezin.

Omdat Pierre vorig jaar een hersenbloeding heeft gehad en ik in behandeling ben voor kanker, merkten we dat we minder energie hadden om voor hem te zorgen. Daarom werd er gezocht naar een ander pleeggezin, maar dit werd niet gevonden. Wij ervaren een goed contact met XONAR en de pleegzorgbegeleidster heeft met onze andere twee kinderen die in de Randstad wonen, gebeld en gevraagd of zij iets konden betekenen voor hun neefje. Onze oudste dochter, die altijd een sterke band met hem heeft gehad, gaf aan dat zij hem wel graag in huis wilde nemen, maar dat haar man hier over twijfelde, vanwege de verandering voor hun eigen gezin. Uiteindelijk steunde hij de wens van mijn dochter en vanaf de zomervakantie 2023 is onze kleinzoon bij zijn tante en oom in Amsterdam gaan wonen. Daar heeft hij ook de start gemaakt op de middelbare school.

We zijn blij dat hij binnen de familie op een goede plek is terecht gekomen. Hij ging al vaker in de vakanties bij hen logeren. Het is nu omgedraaid. In de vakanties en weekenden komt hij regelmatig bij ons logeren. Wij kunnen nu weer terug naar onze rol als opa en oma. En onze jongste zoon, die met zijn vrouw en kind in Wassenaar woont, kan nu ook af en toe bijspringen.

Germaine

Germaine (1948)

Ik ben geboren en opgegroeid in Heer bij Maastricht. Wij waren met 13 kinderen waarvan ik de op een na jongste was. Ik had 4 broers en 8 zussen. Momenteel zijn er nog 8 van ons over. Met hen allen heb ik goed contact.

Mijn moeder was vaak ziek, ze had chronische astma en lag vaak in bed. In die tijd waren de behandelingen niet zo goed als nu, dus ze had er veel last van. Ik heb er echter nooit zo'n last van gehad omdat de oudere kinderen voor de jongere kinderen zorgden.

Bij ons kwamen altijd veel mensen over de vloer, alles kon. In het weekend was het altijd volle bak en kwam iedereen weer thuis. Op zaterdagavond werd vers brood gebakken dat we samen opaten. En op woensdag liep

ook iedereen binnen en werd er verse soep gemaakt. Ik heb goede herinneringen aan mijn kindertijd. Mijn vader is vroeg gestorven, hij was 57 jaar toen hij stierf, ik was toen 16 jaar.

Ik heb mijn man Harry leren kennen toen ik 19 jaar was. Twee jaar later zijn we getrouwd. Harry was 7 jaar ouder dan ik en kwam uit een jongensgezin (5 jongens). Waar het bij ons heel gemoedelijk was, was het bij hem thuis strikter. Drie jaar na ons huwelijk werd onze dochter geboren, zes jaar later volgde nog een dochter. Harry werkte bij de KNP (Koninklijke Nederlandse Papierfabriek) als machinevoerder. Op zijn vrije avonden ging hij naar de oude Harmonie in Heer waar hij de paukentrom speelde of naar het Nachtwachtgilde, een schutterij die het schilderij de Nachtwacht uitbeeldt.

Zelf heb ik altijd als huishoudster gewerkt in zo'n 4 gezinnen. Ik zorgde voor de kinderen en het huishouden. Met sommige kinderen die inmiddels volwassen zijn heb ik nog steeds contact. Voor hen ben ik altijd een tweede moeder geweest.

Aan het eind van zijn leven werd Harry ziek, ik heb hem de laatste 4 jaar verzorgd en toen is hij overleden. Net als bij mijn moeder, daar heb ik ook voor gezorgd samen met mijn broers en zussen. Mijn moeder had als kind bij de nonnen op school gezeten waar ze Frans praatten. Heel haar leven heeft ze geen woord Frans gesproken maar op haar sterfbed, toen ze dement was, begon ze ineens weer Frans te praten.

Mijn oudste dochter werkt als gezinshulp en de jongste dochter werkt op de administratie van de Universiteit. Allebei hebben ze een zoon. Mijn oudste kleinzoon is 20 en de jongste is 6. De oudste kleinzoon woont inmiddels al 10 jaar bij mij, omdat het tussen hem en zijn moeder niet meer ging. Hij kon zich niet uiten en had veel woede-buien. Toen hij uit huis moest, wilde mijn jongste dochter hem in huis pakken, maar ik heb gezegd dat hij naar mij kwam. Mijn man was toen 2 jaar dood en voor mijn kleinzoon zorgen gaf weer een andere invulling van mijn tijd. Bovendien wilde ik echt niet dat hij naar een vreemde plek moest gaan.

Het gaat nu goed met hem, we hebben de afgelopen jaren samen onze draai wel gevonden. Hij heeft zijn diploma behaald en een baan gevonden. Ik had liever gezien dat hij nog verder ging studeren maar dat wil hij nu niet. Hij ziet zijn moeder een paar keer per week en met zijn vader heeft hij ook af en toe contact. Soms kan hij nog wel eens een woede-uitbarsting krijgen als hem iets niet zint, maar dan gaat hij naar zijn kamer en hoor ik de deuren slaan. Als hij rustig is komt hij naar me toe om sorry te zeggen. Hij gaat regelmatig op stap en dan ben ik toch bezorgd of hij wel veilig thuiskomt s 'nachts. Als ik de deur beneden hoor dichtslaan, weet ik dat hij thuis is

en kan ik pas slapen. Laatst heeft hij twee tattoo's laten zetten en toen hebben we toch wel even een paar dagen ruzie gehad omdat ik dat verschrikkelijk vind. Maar hij is meerderjarig dus ik moet accepteren dat ik niets meer alles over hem te zeggen heb.

Al met al heeft het me rust gebracht dat mijn kleinzoon bij mij is opgegroeid. Hij weet dat hij altijd op mij, zijn moeder en tante kan terugvallen. Hij zegt dat hij zeker tot z'n 25e bij me blijft wonen. Ik vind dat niet erg hoor, we hebben samen plezier en bovendien kan ik dan nog even wat toezicht op hem houden.

Frank en Edith

Frank (1969) en Edith (1976)

Edith: sinds oktober 2022 hebben wij ons kleindochtertje (geboren in 2020) officieel in huis genomen. Eigenlijk wisten we al tijdens de zwangerschap van mijn dochter dat er veel hulp van ons nodig zou zijn om dit kindje groot te krijgen. Ik ben bij de geboorte geweest en wij hebben in de periode daarna zoveel mogelijk geholpen. Ons kleindochtertje was veel bij ons, maar ging ook telkens weer naar haar moeder terug. De periodes dat ze bij haar moeder was, werden steeds korter. Wij hadden een onrustig gevoel als het kind bij haar moeder was omdat we wisten dat we elk moment op ons werk gebeld konden worden om haar te komen halen. We merkten dat het steeds zwaarder werd, zowel voor de kleine als voor mijn dochter. Toen hebben we aan onze dochter voorgesteld dat ze voorlopig bij ons bleef wonen. Ondanks dat dit voor onze dochter een moeilijk besluit was, heeft ze hier wel in toegestemd. Ze geeft aan dat ze ons nog steeds dankbaar is omdat ze weet dat haar kind bij ons veilig is.

Ik ben geboren en getogen in Maastricht als derde kind in een gezin van vier. Ik heb een fijne jeugd gehad. Ik was al vroeg zelfstandig en regelde mijn eigen zaakjes. Toen ik 15 jaar was, ging ik werken in een supermarkt. Al snel werd ik daar leidinggevende van een afdeling. Ik heb daarna nog vele opleidingen gevolgd en op diverse plekken gewerkt. Op deze manier heb ik me kunnen ontwikkelen en kunnen leren. Bij alles wat ik meemaak probeer ik er iets uit te pikken waar ik van kan leren. Ik wil graag groeien als mens. Ik heb het gevoel dat ik in mijn huidige werk pas echt in de buurt begin te komen van waar ik goed in ben. Ik ben nu leidinggevende bij de MTB, een sociale werkplaats waar ik leiding geeft aan 73 mensen. Ik houd ervan om anderen te helpen, kan goed luisteren en heb een groot probleemoplossend vermogen. In de loop der jaren heb ik ook geleerd om niet alles voor iedereen op te moeten lossen, omdat er ook misbruik van mijn goedheid gemaakt kan worden. Toen ik 19 jaar was werd ik zwanger en trouwde ik met

de vader van mijn kind. We kregen een dochter en later kwam er nog een zoon bij. Ik stond er grotendeels alleen voor en na een paar jaren zijn we gescheiden. Toen ik midden in de scheiding zat, overleed mijn broer plotse-ling aan hartfalen. Hij was 30 jaar en zou gaan trouwen. Nu moesten we hem begraven. Zijn overlijden had een grote impact op me en heeft me geleerd om bewuster te leven en dankbaar te zijn voor wat ik heb.

Frank: ik ben de jongste zoon van mijn ouders, ik heb een oudere broer en zus. Ik kijk terug op een goede jeugd, mijn moeder was thuis om voor de kinderen te zorgen en mijn vader werkte. Ik kan me niet herinneren dat we thuis veel regels hadden, behalve dat we om 17 uur binnen moesten zijn om te eten. Mijn ouders waren niet streng maar ze stimuleerden ons wel om goed ons best te doen op school. Ik was meer de clown van de klas, haalde al-tijd grapjes uit en werd soms geschorst. Uiteindelijk heb ik wel mijn diploma behaald. Uit een vorige relatie heb ik een dochter gekregen. Het ging niet goed met mijn toenmalige partner en nadat zij vertrok heb ik de voogdij over onze dochter gekregen. Toen ik Edith leerde kennen werden we een samengesteld gezin, zij met haar twee kinderen en ik met mijn dochter. Dat was niet altijd mak-kelijk met zoveel verschillende karakters en loyaliteiten van de kinderen naar hun ontbrekende ouder, maar het is ons toch gelukt.

Edith en ik werken allebei hard in hetzelfde bedrijf en wij hebben onze zaakjes goed voor elkaar. Het werk geeft ons voldoening, sociale contacten en betrokkenheid bij anderen. We hebben veel geleerd op ons werk en we

hebben een goed contact met de meeste collega's. Onze werkgever is altijd heel coulant geweest in de periode dat we veel werden weggeroepen door de dochter van Edith omdat ze het moeilijk had en wij het kind moesten gaan halen.

Edith: we hebben "rust" nu ons kleinkind bij ons woont, we hebben alles goed geregeld voor haar en het gaat goed met ons drieën. We zijn nog vrij jonge grootouders, maar het is toch vermoeiend om weer voor een klein kind te zorgen. De zorg en ongerustheid over mijn dochter blijft, maar voor haar zorgen doe ik een heel stuk minder. Dat gaat niet meer nu we voor haar kind zorgen. Ik hoop dat mijn dochter snel de hulp krijgt die ze nodig heeft.

Uit onze omgeving hebben we niet enkel positieve reac-ties gehad van vrienden en familie toen wij vertelden dat onze kleindochter bij ons kwam wonen. Zij vonden dat de moeder zich moest herpakken en maar zelf voor haar kind moest zorgen. Alsof het zo eenvoudig is....

Voor de toekomst wensen wij dat onze kleindochter uit-groeit tot een stabiel en gelukkig mens die zichzelf kan zijn. Ze is een vrolijk en opgewekt kind en we vinden het belangrijk dat ze zich geliefd voelt.

